

A-1235

CELE, MOTYWY I ORGANIZACJA PRZYJAZDÓW TURYSTÓW
ZAGRANICZNYCH
DO POLSKI W 1991.

(R-8/91)

opracował:

Witold Bartoszewicz

WARSZAWA, STYCZEŃ 1992

W lutym i czerwcu, sierpniu i (uzupełniająco) w listopadzie 1991 przeprowadzono sondaż wśród turystów zagranicznych. Były to drugie badania tego typu prowadzone przez Instytut Turystyki, jednak pierwsze, które objęły zarówno sezon letni jak i miesiące poza szczytem turystycznym (w 1990 badania przeprowadzono tylko w sierpniu). Miejscem badań były następujące wybrane przejścia graniczne:

1. TERESPOL (kolejowe)
2. TERESPOL (drogowe)
3. MEDYKA
4. ZGORZELEC
5. ŚWIECKO
6. KUNOWICE
7. OLSZYNA
8. KOŁBASKOWO
9. CIESZYN
10. KUDOWA
11. ZEBRZYDOWICE
12. ŚWINOUJŚCIE
13. OKĘCIE

Ogółem 4278 turystów wyjeżdżając z Polski wypełniło dostarczoną im na przejściu granicznym ankietę, której pytania dotyczyły m.in. celu pobytu, jego organizacji, bazy noclegowej z której korzystali, miejsc, które odwiedzili, oraz tego, co się im w Polsce nie podobało.

Po weryfikacji, w próbie znalazło się 4234 turystów zagranicznych.

Niniejszy raport składa się z sześciu części: w pierwszej przedstawione są wyniki globalne i w podziale na główne grupy krajów, w drugiej prezentuje się charakterystykę turystów z krajów Europy zachodniej i Ameryki Płn., w trzeciej z Niemiec, z podziałem na Berlin, wschodnie i zachodnie landy, w czwartej przedstawiono dane turystów z krajów Europy wschodniej i środkowej, wliczając w to Jugosławię, w piątej z republik byłego ZSRR, a na zakończenie kilka wykresów prezentuje porównanie wyników uzyskanych w sierpniu 1990 i w lecie 1991.

CZĘŚĆ I: CELE, MOTYWY I ORGANIZACJA PRZYJAZDÓW DO POLSKI W 1991. WYNIKI GLOBALNE

Struktura próby wg grup krajów przedstawia się następująco:

Tabela 1.

BADANI TURYSŃCI WG ZAMIESZKANIA .

Grupy krajów	ilość	%
	N=4234	
NIEMCY	1039	24.5
KRAJE ZACHODNIE	849	20.1
KRAJE EUROPY WSCHODNIEJ	1271	30.0
KRAJE ZSRR	1028	24.3
INNE	47	1.1

Tabela 2.

PODSTAWOWE CECHY SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE.

Wyróżniające się kategorie demogr.	NIEMCY	ZACHODN.	EU WSCH	b/ZSRR	INNE	OGÓŁEM
Która wizyta:						
Pierwsza	23.8	41.2	22.0	32.0	48.9	29.0
Czwarta lub więcej	43.7	28.8	29.7	5.8	10.6	26.9
Płeć:						
kobiety	28.2	31.4	45.1	53.2	31.9	40.0
Wiek:						
do 24	13.7	11.0	21.2	13.2	19.1	15.3
55- i więcej	12.4	9.1	1.2	2.3		5.8
Wykształcenie:						
wyższe	31.1	55.2	28.2	20.2	51.1	32.6
Studenci/uczniowie	8.7	11.1	14.1	12.5	14.9	11.8
Polskie pochodzenie	26.6	14.7	7.5	6.2	8.5	13.3

1. Zanotowano następujące zróżnicowanie **cech społeczno-demograficznych** turystów zagranicznych :

- Niemcy przyjeżdżają do Polski wielokrotnie;
- Z krajów Europy wschodniej przyjeżdża do Polski dość dużo młodzieży uczącej się;
- Z Niemiec nieco częściej niż przeciętnie przyjeżdżają osoby starsze w wieku ponad 55 lat (12%).

2. 13.3% wszystkich badanych deklaruje **polskie pochodzenie**; najczęściej są to mieszkańcy Niemiec (1/4).

3. Najpopularniejszym **środkiem transportu** był samochód osobowy (1/4), autokar (blisko 18%) i pociąg (23.5%), rzadziej samolot (14 %); z samolotów korzystali głównie turyści z krajów zachodnich (ponad połowa). Samochodów osobowych najczęściej używali Niemcy, oni również częściej niż inni przyjeżdżali autokarami. Pociągami przyjeżdżano przede wszystkim z republik byłego ZSRR.

Tabela 3.

ŚRODKI TRANSPORTU

Środek transportu	NIEMCY	ZACHODN.	EU WSCH	b/ZSRR	INNE	OGÓŁEM
Samolot	6.2	57.8	.1		76.6	14.0
Samochod	37.5	21.4	24.1	17.4		25.0
Ciezarowka	5.1	2.5	4.6	.1		3.1
Pociąg	22.8	3.8	28.1	35.8		23.5
Prom		3.9				
Autokar	24.7	8.5	30.1	5.5		18.1
brak danych	3.7	2.1	13.1	41.1	23.4	15.5

4. Średnio turysta zagraniczny **przebywał w Polsce 6.3 dni**.

Nieco dłużej : w lecie (6.8 dni).

Najdłuższy pobyt charakteryzował mieszkańców krajów zachodnich (8.5 dni), a najkrótszy krajów Europy wschodniej (4 dni).

5. Badani najczęściej podawali **turystyczny lub prywatny** charakter swego pobytu (79%), dużo rzadziej służbowy lub handlowy (15%), a najrzadziej wymieniali tranzyt (4%). Stosunkowo najczęściej określali swój pobyt jako służbowy lub handlowy mieszkańcy krajów zachodnich (Europa i Ameryka płn. (35 %) , najrzadziej - Europy wschodniej (9 %) i byłego ZSRR (7 %).

Tabela 4. CHARAKTER POBYTU.

Charakter pobytu	NIEMCY	ZACHODN.	EU WSCH	b/ZSRR	INNE	OGÓŁEM
TRANZYT	5.9	8.7	1.6	1.5	25.5	4.3
TURYSTYCZNY/PRYW.	78.7	53.9	88.1	90.4	34.0	78.9
SLUŻBOWO HANDLOWY	14.2	35.5	9.4	6.8	34.0	15.5
brak danych	1.2	1.9	.9	1.4	6.4	1.3

6. Forma organizacyjna pobytu w Polsce.

Przeważały pobyty indywidualne bez jakichkolwiek pośredników : 29%. Z wycieczką organizowaną przez biuro podróży było 25% turystów, a indywidualnie na zaproszenie osób prywatnych 26%. Z tej ostatniej formy najczęściej korzystali mieszkańcy byłego ZSRR (55.%).

Indywidualnie bez jakichkolwiek pośredników przyjeżdżali mieszkańcy Niemiec (ponad połowa).

Tabela 5.

ORGANIZATOR PODRÓŻY

Forma organizacyjna przyjazdu	NIEMCY	ZACHODN.	EU WSCH	b/ZSRR	INNE	OGÓŁEM
Wycieczka						
przez biuro podróży	26.2	22.4	25.4	24.5	8.5	24.6
Indywidualnie, za pośrednictwem biur	1.3	18.0	7.4	10.2	8.5	8.7
Indywidualnie, na zaproszenie osób	7.8	13.1	26.3	55.4	25.5	26.2
Indywidualnie na zaproszenie instytucji	7.4	14.4	10.9	3.6	27.7	9.2
Indywidualne bez pośredników	54.6	29.2	29.3	3.6	21.3	29.1
brak danych	2.7	2.9	.7	2.6	8.5	2.2

7. Na pytanie o to jak spędzono większość dni w Polsce, zdecydowanie najczęściej odpowiadano "na pobycie w mieście" (64 %). Zwłaszcza - przybysze z byłego ZSRR (72 %) i mieszkańcy Europy wschodniej (68 %). "Objazd wybranych regionów autokarem, koleją lub samochodem" wymieniło 13 % badanych, stosunkowo najczęściej mieszkańcy Niemiec i pozostałych krajów zachodnich (19 i 23 %). Typowy odpoczynek: pobyt nad morzem lub jeziorami wymieniano bardzo rzadko.

Tabela 6.

SPOSÓB SPĘDZANIA CZASU W POLSCE

Rejony kraju	NIEMCY	ZACHODN.	EU WSCH	b/ZSRR	INNE	OGÓŁEM
W mieście	56.4	55.9	68.3	71.4	68.1	63.7
W górach	4.0	2.4	4.2	6.1	2.1	4.3
Wypoczynek nad morzem	1.5	.2	.8	.3	2.1	.8
Wypoczynek nad jeziorami	1.5	.4	.9	1.4	4.3	1.1
Na wsi	4.9	4.1	3.5	4.4	2.1	4.2
Objazd po kraju	18.7	22.6	8.6	5.4		13.0
Na wędrowce (pieszo, rowerem itp)	.5	1.2	.6	1.3		.8
inaczej	4.2	6.1	6.5	4.7	8.5	5.5
brak danych	8.2	7.1	6.6	5.1	12.8	6.8

8. Również **najczęściej odwiedzane miejsca** są typowe raczej dla okresów poza sezonem turystycznym. Najczęściej goszczono w centrum kraju (ogółem 60 %), oraz na Śląsku (19%). Była tam niemal jedna czwarta Niemców i ponad jedna trzecia mieszkańców byłych krajów komunistycznych. Na wybrzeżu, pojezierzach i w górach było po ok. 10% gości; najczęściej wybrzeże odwiedzili turyści z zachodu, a pojezierza - Niemcy.

Jeśli chodzi o odwiedzanie (połączone z noclegami) poszczególnych dużych miast, o które pytaliśmy, ruch był bardzo rozproszony : w Warszawie było 11% turystów zagranicznych, w Krakowie 5% , w Poznaniu 4% ; w innych jeszcze mniej.

Natomiast dużo więcej turystów odwiedzało te miasta, ale nie podało długości pobytu; nie ma więc pewności, czy tam nocowali.

Ogółem w Warszawie było 45% wszystkich badanych; stolica była najpopularniejsza wśród mieszkańców republik ZSRR (70 %), i krajów zachodnich 65 %).

Tabela 7. ODWIEDZANE MIASTA W POLSCE

a. - z noclegami

b. - brak danych o długości pobytu

Miasta	NIEMCY	ZACHOD.	EU WSCH	JUGOSŁ.	b/ZSRR	INNE	OGÓŁEM
Gdansk: a	8.1	8.3	.4		.1	6.4	3.8
b	10.7	16.5	4.5		3.9	8.5	8.2
Szczecin a	6.6	5.1			1.0	8.5	3.0
b	9.3	16.6	1.3	.7	1.2	4.3	6.3
Wroclaw a	3.8	2.8	.4		1.0		1.8
b	5.9	4.0	4.1	2.2	3.1	8.5	4.3
Lodz a	1.0	1.9	.3	1.5	.5	4.3	.9
b	2.5	3.3	6.7	2.2	8.1	4.3	5.2
Poznan a	10.1	3.7	.5		1.5	2.1	3.7
b	7.1	6.4	2.7	2.9	9.1	2.1	6.1
Warszawa a	13.6	24.2	1.0	3.7	8.6	19.1	10.8
b	10.1	41.4	30.6	10.3	62.5	40.4	34.9
Krakow a	6.4	7.0	1.9	5.9	4.7	2.1	4.8
b	3.2	11.3	12.5	5.1	9.4	6.4	8.9
Katowice a	2.1	2.6	3.5	11.8	1.1	2.1	2.6
b	5.0	4.1	16.7	12.5	.8	4.3	7.2
Bialystok a	.3	1.3			2.9		1.0
b	.5	.8	1.9	.7	2.8	2.1	1.5
Lublin a	.2	1.3			3.4		1.1
b	.6	.5	2.3		16.8	10.6	5.1

9. Najczęściej korzystano z noclegów na campingach (28%), w hotelach (27%), w tych ostatnich nocowała połowa turystów z krajów zachodnich. Campingi preferowali turyści z republik byłego ZSRR. Rzadziej nocowano w mieszkaniach rodziny lub znajomych (23%), najczęściej przybysze spoza zachodniej i wschodniej granicy.

Tabela 8.

RODZAJ WYKORZYSTYWANEJ BAZY NOCLEGOWEJ

Obiekty noclegowe	NIEMCY	ZACHODN.	EU WSCH	b/ZSRR	INNE	OGÓŁEM
Hotele	33.4	50.4	20.9	9.2	53.2	27.4
Campingi	14.1	11.5	25.0	59.6	25.5	28.1
Wynajęte pokoje	6.6	4.5	15.4	5.8	4.3	8.6
Rodzina, znajomi	29.6	19.9	18.9	23.1	4.3	22.6
brak danych	16.2	13.7	19.7	2.2	12.8	13.3

10. Jako cel przyjazdu do Polski można było wymienić po kilka; najczęściej podawano odwiedziny krewnych, znajomych (24 %), wypoczynek i rozrywkę (19.5 %) oraz poznanie kraju (17.5 %). Interesy wymieniło 14 % badanych, a zakupy ogółem 14.5%, ale wśród przybyszów z byłego ZSRR dużo więcej (23 %). Oni również najczęściej wymieniali wypoczynek i rozrywkę jako cel przyjazdu (29 %). 30 % procent przyjezdnych z krajów zachodnich, podawało jako cel załatwianie interesów, 6 % - inne cele służbowe, a 3% udział w targach lub konferencjach.

Tabela 9.

GLÓWNE CELE PRZYJAZDÓW DO POLSKI.

Cele przyjazdu	NIEMCY	ZACHODN	EU WSCH	b/ZSRR	INNE	OGÓŁEM
Odwiedziny krewnych, znajomych	29.9	20.3	23.8	23.5	12.8	24.4
Odwiedziny miejsca pochodzenia	9.3	6.3	5.2	1.0	4.3	5.4
Poznanie kraju, kultur	19.7	22.1	19.9	9.0	2.1	17.5
Cele religijne	9.2	6.3	26.0	2.2	2.1	11.9
Wypoczynek, rozrywka	21.2	13.2	14.9	29.0	8.5	19.5
Zakupy	7.6	4.5	14.9	29.3	10.6	14.5
Załatwianie interesów	12.8	29.7	11.2	4.6	31.9	13.9
Targi, wystawy	1.5	2.8	1.3	.5	2.1	1.5
Inne służbowe	3.7	6.4	3.0	1.6	12.8	3.6
Realizacja hobby	2.2	1.8	2.8	1.8		2.2
Inne cele	6.3	7.8	14.0	8.6	12.8	9.5

Średni czas pobytu w Polsce w zależności od ważniejszego celu przyjazdu przedstawia się następująco:

Tabela 10.

CZAS POBYTU A CEL POBYTU.

(dni)

Cele przyjazdu	NIEMCY	ZACHODN.	EU WSCH.	b/ZSRR	OGÓŁEM
Odwiedziny krewnych, znajomych	7.6	12.0	4.6	5.9	7.1
Odwiedziny miejsca pochodzenia	7.3	15.3	7.5	4.4	9.2
Poznanie kraju, kultur	7.9	9.6	5.0	7.5	7.3
Cele religijne	4.7	7.4	2.7	9.4	3.9
Wypoczynek, rozrywka	9.4	9.6	5.8	8.1	8.1
Zakupy	2.8	8.5	3.0	5.8	4.7
Załatwianie interesów	4.8	7.5	3.1	4.4	5.8

Badając korelacje z innymi cechami pobytu, można wyróżnić cztery podstawowe grupy turystów o następujących typowych cechach:

A. Ci, którzy przyjechali w celu odwiedzenia krewnych i znajomych.

W tym celu przyjeżdżano najczęściej z Niemiec, a zwłaszcza z Berlina (2/3 wszystkich Berlińczyków).
36% z tej kategorii turystów jest polskiego pochodzenia; przyjechali indywidualnie na zaproszenie osob (ponad połowa) albo bez jakichkolwiek pośredników;
spędzali czas głównie w miastach (2/3);
oczywiście korzystali na ogół z noclegów u rodziny lub znajomych; była to najczęściej ich kolejna wizyta: dla połowy z nich - czwarta lub więcej.
Przyjechali pociągiem (31%), jeszcze częściej samochodem (49%), stosunkowo najczęściej przyjeżdżali wiosną.
Średni czas pobytu: 7.1 dni.
Kolejną wartą wyróżnienia podgrupę stanowią turyści, którzy przyjechali **odwiedzić miejsca, z których pochodzą**. 10% procent turystów z Niemiec zadeklarowało ten cel przyjazdu.
Przyjechali po raz czwarty (46%), byli na ogół w średnim wieku, bardzo często (59%) deklarowali polskie pochodzenie.
Często (ale rzadziej niż ogół badanych) odwiedzali miasta, a połowa z nich nocowała w domach rodziny lub znajomych.
Przyjechali za ogół samochodem, w lecie.
Średni czas pobytu: 9.2 dni.

B. Ci, którzy przyjechali wypocząć, poznać kraj, odwiedzić miejsca kultu religijnego.

Była to na ogół ich pierwsza lub druga wizyta w Polsce.
Na **wypoczynek i rozrywkę** przyjechało ok. 20% turystów, mniej więcej podobny odsetek z różnych krajów; najwięcej z republik ZSRR.
46% turystów z tej grupy spędzało czas w miastach.
"Poznanie kraju" stosunkowo często wymieniali goście z krajów zachodnich (22 %).
Ta grupa turystów przyjeżdżała z reguły w lecie, nocowała na campingach albo - częściej - w hotelach (połowa); zwiedzanie Polski było zwykle połączone z autokarowym objazdem po kraju. Najczęściej był to przyjazd grupowy, zorganizowany przez biuro podróży, dla klientów w wieku od 24 do 45 lat.
Średni czas pobytu - raczej krótki: 8.1 (wypoczynek) lub 7.3 (poznanie kraju).
Odrębną podgrupę stanowią ci turyści, którzy przyjechali z **motywów religijnych**. Byli to na ogół młodzi (połowa w wieku do 24 lat) uczestnicy wycieczek organizowanych w lecie przez biura podróży, najczęściej z krajów wschodniej Europy do Częstochowy.
Korzystali oni z transportu autokarowego, a nocowali w campingach.
Średni czas pobytu: 3.9 dni.

C. Ci, którzy przyjechali w interesach;

Pochodzą z krajów zachodnich, zaprosiła ich na ogół polska instytucja lub przedsiębiorstwo, odwiedzali z reguły miasta (83% z tej grupy), a nocowali w hotelach. Najczęściej była to czwarta lub kolejna wizyta.
Najpopularniejszym środkiem transportu dla tej grupy przyjezdnych był samolot (43%).
Średni czas pobytu: 5.8 dni.

D. Ci, którzy przyjechali na zakupy;

Pochodzą z byłego ZSRR (30% przyjechało stamtąd w tym celu); NRD (40%) przyjechali na zaproszenie osób prywatnych lub indywidualnie, pociągiem lub samochodem; nocowali na campingach (44%), często brak informacji o noclegach; byli to najczęściej ludzie w wieku (35 - 44 lat), często odwiedzający nasz kraj. Przebywali przedewszystkim w miastach (82 %). Średni czas pobytu: 4.7 dni.

11. Odpowiadając na pytanie **co się w Polsce nie podobało**, wskazywano najczęściej koszty pobytu (ogółem :1/3, a najczęściej turyści z byłych krajów komunistycznych, wliczając w to ZSRR (ponad połowa)). Niedostateczną informację o możliwościach i warunkach pobytu w Polsce oraz warunki sanitarne krytykują najczęściej goście z zachodu, a niedostrzegają tych braków - ci z republik ZSRR. Podobnie niski standard usług (hotelowych, gastronomicznych, transportowych) - gościom z zachodu dolegało dużo częściej niż tym z wschodniej granicy.

Tabela 11.

CO SIĘ W POLSCE NIE PODOBAŁO

Krytykowane aspekty pobytu w Polsce	NIEMCY	EU ZACH	EU WSCH	b/ZSRR	INNE	OGÓŁEM
Koszty pobytu	9.0	9.6	51.3	52.8	14.9	32.5
Dojazd (daleki, uciążliwy)	6.1	9.6	25.3	10.5	8.5	13.7
Organizacja wyjazdu	1.1	4.6	7.6	21.6	14.9	8.9
Brak atrakcji	3.0	4.7	1.4	.0	6.4	2.2
Brak informacji	11.3	21.1	13.5	.6	17.0	11.4
Niski standard usług	15.1	22.4	4.6	.3	8.5	9.8
Stan sanitarny	26.7	24.3	3.6	.3	4.3	12.6
inne	6.4	14.0	1.7	4.7	14.9	6.2

12. W sumie pobyt był jednak na tyle satysfakcjonujący, że ok. 90 % deklaruje zamiar ponownego odwiedzenia Polski.

II. CELE, MOTYWY I ORGANIZACJA PRZYJAZDÓW DO POLSKI Z KRAJÓW ZACHODNICH W 1991.

W próbie znalazło się 849 turystów pochodzących z krajów zachodniej Europy i Ameryki Płn.

Struktura próby wg grup krajów przedstawia się następująco:

Tabela 1.

BADANI TURYSŃCI WG ZAMIESZKANIA .

Miejsce zamieszkania	ilość	% N= 849
ANGLIA I AMERYKA PŁN.	183	21.6
BENELUX	94	11.1
FRANCJA	114	13.4
SKANDYNAWIA	244	28.7
INNE	214	25.2

Tabela 2.

PODSTAWOWE CECHY SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE.

Wyróżniające się kategorie demogr.	ANG-AMER	BENELUX	FRANCJA	SKANDYN	INNE	OGÓŁEM
Która wizyta:						
Pierwsza	45.9	41.5	44.7	42.4	33.6	41.2
Czwarta lub więcej	24.0	31.9	28.9	28.0	32.2	28.8
Płeć: Kobiety	36.1	27.7	33.3	28.4	31.3	31.4
Wiek: do 24	8.2	7.4	7.0	6.2	22.4	11.0
55- i więcej	14.8	2.1	12.3	10.7	3.7	9.1
Wykształcenie:						
wyższe	66.1	54.3	61.4	51.0	47.7	55.2
Studenci/uczniowie	10.4	7.4	11.4	5.8	19.2	11.1

1. Zanotowano nieznaczne zróżnicowanie **cech społeczno-demograficznych** turystów z krajów rozwiniętych:

- Dość wielu przyjeżdża do Polski wielokrotnie: po raz czwarty lub więcej było niemal 30% ;
- młodzieży w wieku do 24 lat było 11% ,tyle co studentów lub uczniów;
- Najwięcej osób starszych w wieku ponad 55 lat przyjechało z krajów anglosaskich.

2. 15 % wszystkich badanych deklaruje **polskie pochodzenie**; najczęściej są to mieszkańcy Wlk. Brytanii i Ameryki oraz Francji (po 1/5).

3. Najpopularniejszym **środkiem transportu** był samolot (58 %) i samochód osobowy (21 %), pozostałe były dużo mniej popularne : autokar (8.5%), pociąg (4 %), prom (4 %). Autokarami przyjeżdżano stosunkowo najczęściej z krajów Beneluxu, a promem ze Skandynawii.

Tabela 3.

ŚRODKI TRANSPORTU

Środek transportu	ANG-AMER	BENELUX	FRANCJA	SKANDYN	INNE	OGÓŁEM
Samolot	98.4	36.2	75.4	28.7	56.5	57.8
Samochod	1.6	33.0	19.3	36.1	17.8	21.4
Ciezarowka		9.6	3.5	.4	3.3	2.5
Pociag					1.0	3.8
Autokar		21.3		18.9	2.8	8.5
Prom				13.5		3.9
brak danych			1.8	2.5	4.7	2.1

4. Średnio turyści ci **przebywali w Polsce 8.5 dni**.

Najdłużej : w lecie (9.5 dni).

Najdłuższy pobyt charakteryzował turystów z Anglii i Ameryki Płn (12.6 dni), a najkrócej byli z tej grupy Austriacy (5.8).

5. Badani najczęściej podawali **turystyczny lub prywatny** charakter swego pobytu (54 %), rzadziej (ale dość często) służbowy lub handlowy (35%), Stosunkowo najczęściej określali swój pobyt jako służbowy lub handlowy goście Anglosascy - blisko 50 %.

6. **Forma organizacyjna pobytu w Polsce.**

Przeważały (ale nieznacznie) pobyty indywidualne bez jakichkolwiek pośredników : 29 %. Z wycieczką organizowaną przez biuro podróży było 22 % turystów. Indywidualnie, ale za pośrednictwem biura podróży, oraz indywidualnie na zaproszenie osób prywatnych najczęściej przyjeżdżali Anglosasi.

Tabela 4.

ORGANIZATOR PODRÓŻY

Forma organizacyjna przyjazdu	ANG-AMER	BENELUX	FRANCJA	SKANDYN	INNE	OGÓŁEM
Wycieczka						
przez biuro podróży	7.1	21.3	21.9	27.0	30.8	22.4
Indywidualnie, za pośrednictwem biura	31.1	10.6	15.8	13.9	15.9	18.0
Indywidualnie, na zaproszenie osób	20.2	8.5	12.3	7.0	16.4	13.1
Indywidualnie na zaproszenie instytucji	19.7	14.9	13.2	12.3	12.6	14.4
Indywidualnie, bez pośredników	19.7	37.2	32.5	37.7	22.4	29.2
brak danych	2.2	7.4	4.4	2.0	1.9	2.9

7. Na pytanie, o to **jak spędzono większość dni w Polsce**, zdecydowanie najczęściej odpowiadano "na pobycie w mieście" (56 %).

Szczególnie - Anglosasi (76 %).

"Objazd wybranych regionów autokarem, koleją lub samochodem" wymieniło 23 % badanych, w tym stosunkowo najczęściej mieszkańcy Skandynawii (43 %).

Typowy odpoczynek: pobyt nad morzem lub jeziorami był mało popularny.

8. **Najczęściej odwiedzane miejsca** są typowe raczej dla okresów poza sezonem turystycznym. Najczęściej goszczono w centrum kraju (ogółem 61 %).

Na wybrzeżu było dość dużo, tj. 28 % turystów, zwłaszcza ze Skandynawii (ponad połowa) i Beneluksu.

Tabela 5.

NAJCZĘŚCIEJ ODWIEDZANE REJONY POLSKI

Rejony kraju	ANG-AMER	BENELUX	FRANCJA	SKANDYN	INNE	OGÓŁEM
wybrzeże	16.4	38.3	19.3	55.3	5.1	27.6
pojezierza	9.3	2.1	14.9	11.9	2.3	8.2
centrum	56.8	55.3	60.5	67.6	60.7	61.2
góry	13.7	6.4	21.9	13.1	7.9	12.4
Śląsk	7.1	6.4	22.8	6.1	10.7	9.8

Z dużych miast, o które pytaliśmy, najczęściej odwiedzano Warszawę: było tam niemal dwie trzecie badanych z tej grupy, a w kilku innych miastach (Kraków, Szczecin, Gdańsk, Poznań) od 10 % do 50 %.

Tabela 6.

NAJCZĘŚCIEJ ODWIEDZANE MIASTA

MIASTO	ANG-AMER	BENELUX	FRANCJA	SKANDYN	INNE
Gdańsk	15.8	34.0	22.8	45.7	5.6
Szczecin	8.2	35.1	.9	52.7	3.3
Wrocław	7.1	4.3	7.9	6.2	7.9
Łódź	2.2	5.3	6.1	6.2	6.1
Poznań	7.1	24.5	12.3	5.8	9.8
Warszawa	73.2	54.3	70.2	62.1	65.4
Kraków	21.9	9.6	27.2	17.3	15.4
Katowice	8.2	7.4	5.3	6.6	6.1
Białystok	5.5			.4	3.3
Lublin	3.8	1.1	.9	.4	2.3

Najczęściej odwiedzano Warszawę - od 54 % z krajów Beneluxu do 73 % z krajów anglosaskich.

Miasta nadmorskie odwiedzali najczęściej Skandynawowie (ok. połowa), Kraków cieszył się zainteresowaniem Francuzów i Anglosasów (27 i 22%).

9. **Najczęściej korzystano z noclegów w hotelach (co drugi turysta); w mieszkaniach rodziny lub znajomych nocowało (20%), najczęściej goście z Wlk. Brytanii i Ameryki, o których wiemy, że najczęściej podają swoje polskie pochodzenie.**

Campingi, kwatery prywatne i pensjonaty były mniej popularne.

Tabela 7.

RODZAJ WYKORZYSTYWANEJ BAZY NOCLEGOWEJ

Obiekty noclegowe	ANG-AMER	BENELUX	FRANCJA	SKANDYN	INNE	OGÓŁEM
Hotele	45.9	55.3	64.9	55.7	38.3	50.4
Campingi	.5	4.3	1.8	7.4	34.1	11.5
Wynajęte pokoje	10.9	1.1	7.0	1.6	2.3	4.5
Rodzina, znajomi	28.4	19.1	21.9	15.6	16.8	19.9
brak danych	14.2	20.2	4.4	19.7	8.4	13.7

10. Jako cel przyjazdu do Polski można było wymienić po kilka; często podawano odwiedziny krewnych, znajomych (20%), poznanie kraju (22 % , ale 40 % Skandynawów). Interesy wymieniano najczęściej - 30 % , w tym 41 % przyjezdnych z Wlk. Brytanii i Ameryki oraz Francji (co trzeci).

Tabela 8.

GŁÓWNE CELE PRZYJAZDÓW DO POLSKI.

Cele przyjazdu	ANG-AMER	BENELUX	FRANCJA	SKANDYN	INNE	OGÓŁEM
Odwiedziny krewnych, znajomych	28.4	21.3	18.4	16.9	17.8	20.3
Odwiedziny miejsca pochodzenia	9.3	2.1	7.0	7.4	3.7	6.3
Poznanie kraju, kultur	10.4	23.4	26.3	39.9	8.9	22.1
Cele religijne	2.7	2.1	3.5	1.2	18.2	6.3
Wypoczynek, rozrywka	8.2	17.0	8.8	20.2	10.3	13.2
Zakupy	6.0	1.1	1.8	1.2	9.8	4.5
Załatwianie interesów	41.5	27.7	33.3	20.6	29.0	29.7
Targi, wystawy	3.3	1.1	2.6	2.1	4.2	2.8
Inne służbowe	6.6	1.1	8.8	5.3	8.4	6.4
Realizacja hobby	2.2	1.1	.9	.8	3.3	1.8
Inne cele	6.0	19.1	2.6	9.5	5.1	7.8

Średni czas pobytu zależy od głównego celu przyjazdu, i tak:

Ci, którzy przyjechali w celu odwiedzenia krewnych i znajomych spędzili w Polsce średnio 12 dni.

Ci, którzy przyjechali wypocząć, poznać kraj - 9,6 dni, odwiedzić miejsca kultu religijnego - 7.4.

Odwiedzić miejsca, z których pochodzą - 15.3 dni.

Ci, którzy przyjechali w interesach mieli średni czas pobytu 7.5 dni , a na targi/wystawy - 6.4 dni.

Ci, którzy przyjechali na zakupy byli 8.5 dni.

11. Odpowiadając na pytanie **co się w Polsce nie podobało**, wskazywano najczęściej stan sanitarny (ogółem :24 %, zwłaszcza turyści anglosascy i Francuzi. Niski standard usług (hotelowych, gastronomicznych, transportowych) krytykuje 22 % turystów z Niemiec, a najrzadziej z krajów Beneluxu. Ci ostatni, obok Skandynawów raczej narzekali na niedostateczną informację o możliwościach i warunkach pobytu (29 i 34%).

Tabela 9.

CO SIĘ W POLSCE NIE PODOBAŁO

Krytykowane aspekty pobytu w Polsce	ANG-AMERYK.	BENELUX	FRANCJA	SKANDYN	INNE	OGÓŁEM
Koszty pobytu	10.9	3.2	1.8	5.3	20.1	9.6
Dojazd (daleki, uciążliwy)	13.1	10.6	11.4	8.2	6.5	9.6
Organizacja wyjazdu	8.7		.9	1.6	8.4	4.6
Brak atrakcji	4.4	3.2	6.1	3.3	6.5	4.7
Brak informacji	13.7	28.7	6.1	33.7	17.8	21.1
Niski standard usług	22.4	12.8	21.9	28.8	19.6	22.4
Stan sanitarny	30.1	19.1	30.7	23.5	19.2	24.3
inne	20.8	18.1	12.3	11.5	10.3	14.0

12. Ogółem 83% deklaruje zamiar ponownego odwiedzenia Polski, najrzadziej Anglosasi (78%).

III.CELE,MOTYWY I ORGANIZACJA PRZYJAZDÓW DO POLSKI Z NIEMIEC W 1991.

Odrębną grupą turystów wartą odrębnego omówienia to turyści niemieccy. W próbie znalazło się **1039 turystów pochodzących z Niemiec**.

Struktura próby wg miejsca zamieszkania przedstawia się następująco:

Tabela 1.

BADANI TURYSŒCI NIEMIECCY WG ZAMIESZKANIA .

Miejsce zamieszkania	iloŒć	% N=1039
BERLIN	170	16.4
dawna NRD	141	13.6
dawna RFN	530	51.0
NIEMCY (bez bliŒszego okreŒlenia)	198	19.1

Tabela 2.

PODSTAWOWE CECHY SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE.

Wyróżniające się kategorie demogr.	BERLIN	Dawna NRD	Dawna RFN	(Nieokr) NIEMCY	Ogółem
Która wizyta:					
Pierwsza	5.9	7.8	30.0	33.8	23.8
Czwarta lub więcej	80.0	60.3	32.6	30.3	43.7
Płeć:					
kobiety	36.5	22.7	28.3	24.7	28.2
Wiek:					
do 24	11.8	10.6	17.9	6.1	13.7
55- i więcej	5.9	2.8	14.5	19.2	12.4
Wykształcenie:					
wyŒsze	31.8	23.4	28.5	42.9	31.1
Studenti/uczniowie	6.5	8.5	11.1	4.0	8.7

- 1.Zanotowano następujące zróżnicowanie **cech społeczno-demograficznych** turystów z Niemiec:
 - TuryŒci z Berlina i dawnej NRD przyjeŒdŒają do Polski wielokrotnie;
 - Z terenu dawnej RFN przyjeŒdŒa do Polski doŒć duŒo młodziŒy uczącej się;
 - Stamtąd teŒ, oraz z Niemiec (bez bliŒszego okreŒlenia), nieco częŒciej niŒ przeciętnie przyjeŒdŒają osoby starsze w wieku ponad 55 lat.
- 2.26.6% wszystkich badanych deklaruje **polskie pochodzenie**; najczęŒciej sà to mieszkańcy Berlina (3/4) i Niemiec zachodnich (1/5).
- 3.Najpopularniejszym **Œrodkiem transportu** był samochód osobowy (37.5%), autokar (blisko 25%) i pociąg (blisko 22.8%), duŒo rzadziej samolot (6.2%).

Tabela 3.

ŚRODKI TRANSPORTU

Środek transportu	BERLIN	Dawna NRD	Dawna RFN	(Nieokr) NIEMCY	Ogółem
Samolot	1.2	2.8	4.5	17.2	6.2
Samochod	32.9	54.6	33.4	40.4	37.5
Ciezarowka	2.9	6.4	5.7	4.5	5.1
Pociag	58.8	23.4	17.0	7.1	22.8
Autokar	.6	0.0	37.4	29.3	24.7
brak danych	3.5	12.8	2.1	1.5	3.7

4. Średnio turysta niemiecki **przebywał w Polsce 6.5 dni**.

Najdłużej : w lecie (7.3 dni).

Najkrótszy pobyt charakteryzował mieszkańców byłej NRD (3.86 dni).

5. Badani najczęściej podawali **turystyczny lub prywatny** charakter swego pobytu (78.7%), dużo rzadziej służbowy lub handlowy (14.3%), a najrzadziej wymieniali tranzyt (5.9%).

Stosunkowo najczęściej określali swój pobyt jako służbowy lub handlowy mieszkańcy Niemiec - bez określenia części kraju (22.7 %) , najrzadziej - byłej NRD (9.9%).

6. **Forma organizacyjna pobytu w Polsce.**

Przeważały pobyty indywidualne bez jakichkolwiek pośredników : 54.6%. Z wycieczką organizowaną przez biuro podróży było 26.2% turystów. Z tej formy najczęściej korzystali mieszkańcy byłej RFN (38%) i Niemiec - bez określenia (30%).

Tabela 4.

ORGANIZATOR PODRÓŻY

Forma organizacyjna przyjazdu	BERLIN	Dawna NRD	Dawna RFN	(Nieokr) NIEMCY	Ogółem
Wycieczka					
przez biuro podróży	1.8	3.5	30.8	38.3	26.2
Indywidualnie, za pośrednictwem biura	1.2	.7	2.0	1.3	1.3
Indywidualnie, na zaproszenie osób	7.6	7.8	7.1	8.1	7.8
Indywidualnie na zaproszenie instytucji	7.1	7.1	10.6	6.4	7.4
Indywidualnie, bez pośredników	80.0	77.3	44.9	44.0	54.6
brak danych	2.4	3.5	4.5	1.9	2.7

7. Na pytanie o to **jak spędzono większość dni w Polsce**, zdecydowanie najczęściej odpowiadano "na pobycie w mieście" (56.4%). Szczególnie - Berlińczycy (73%) i mieszkańcy wschodnich landów (65%). "Objazd wybranych regionów autokarem, koleją lub samochodem" wymieniło 18.7% badanych, w tym stosunkowo najczęściej mieszkańcy byłej RFN (23%) i Niemiec - bez określenia (27%). Typowy odpoczynek: pobyt nad morzem lub jeziorami wymieniano bardzo rzadko. Trzecia, sierpniowa faza badań nie zmieniła tych proporcji.

8. Również **najczęściej odwiedzane miejsca** są typowe raczej dla okresów poza sezonem turystycznym. Najczęściej goszczono w centrum kraju (ogółem 42.5% ,ale wśród mieszkańców wschodnich landów tylko 20%), oraz na Śląsku (niemal jedna czwarta). Na wybrzeżu i pojezierzach było po 1/5 gości z Niemiec; najczęściej pochodzący z zachodu lub nie określający miejsca zamieszkania .

Jesli chodzi o odwiedzanie poszczególnych dużych miast ,o które pytaliśmy, ruch był bardzo rozproszony : w Warszawie był co czwarty badany ,a w kilku innych (Szczecin,Gdańsk,Poznań) blisko 20 %.

9. Najczęściej **korzystano z noclegów w mieszkaniach rodziny** lub znajomych (30%) i hotelach (33.%). Campingi,kwatery prywatne i pensjonaty były wyraźnie mniej popularne.

Tabela 5.

RODZAJ WYKORZYSTYWANEJ BAZY NOCLEGOWEJ

Obiekty noclegowe	BERLIN	Dawna NRD	Dawna RFN	(Nieokr) NIEMCY	Ogółem
Hotele	12.9	13.5	35.7	59.1	33.4
Campingi	1.2	7.8	24.7	1.5	14.1
Wynajęte pokoje	4.1	8.5	7.5	5.1	6.6
Rodzina,znajomi	67.6	17.7	25.3	17.2	29.6
brak danych	14.1	52.5	6.8	17.2	16.2

10. Jako **cel przyjazdu do Polski** można było wymienić po kilka; najczęściej podawano odwiedziny krewnych, znajomych (30%), wypoczynek i poznanie kraju (po ok.20%). Interesy wymieniło niespełna 13% badanych, a zakupy ogółem 7.6%,ale wśród przybyszów ze wschodnich landow dużo więcej (prawie 40%).

Tabela 6.

GŁÓWNE CELE PRZYJAZDÓW DO POLSKI.

Cele przyjazdu	BERLIN	Dawna NRD	Dawna RFN	(Nieokr) NIEMCY	Ogółem
Odwiedziny krewnych, znajomych	67.1	22.0	24.3	18.7	29.9
Odwiedziny miejsca pochodzenia	6.5	5.0	11.3	9.6	9.3
Poznanie kraju, kultury	3.5	8.5	24.3	29.3	19.7
Cele religijne	4.1	.7	16.2	1.0	9.2
Wypoczynek, rozrywka	15.9	20.6	27.0	10.6	21.2
Zakupy	6.5	39.0	1.3	3.0	7.6
Załatwianie interesów	9.4	7.8	12.6	19.7	12.8
Targi, wystawy	1.2	2.1	1.1	2.5	1.5
Inne służbowe	2.4	2.1	3.8	5.6	3.7
Realizacja hobby	2.4	2.8	2.1	2.0	2.2
Inne cele	11.8	12.8	2.3	7.6	6.3

Zasadniczy cel przyjazdu ma wpływ na długość pobytu; średnio pobyt (w dniach) wynosił odpowiednio:

Wypoczynek, rozrywka	-	9.4
Poznanie kraju, jego kultury	-	7.9
Odwiedziny krewnych, znajomych	-	7.6
Odwiedziny miejsca pochodzenia	-	7.3
Załatwianie interesów	-	4.8
Cele religijne	-	4.6
Zakupy	-	2.8

11. Odpowiadając na pytanie **co się w Polsce nie podobało**, wskazywano najczęściej stan sanitarny (ogółem :27%, rzadziej turyści z byłej NRD. Niski standard usług (hotelowych, gastronomicznych, transportowych) krytykuje 15% turystów z Niemiec, a zwłaszcza z landów zachodnich. Niedostateczną informację o możliwościach i warunkach pobytu wytyka również dość znaczna liczba gości.

Tabela 7.

CO SIĘ W POLSCE NIE PODOBAŁO

Krytykowane aspekty pobytu w Polsce	BERLIN	Dawna NRD	Dawna RFN	(Nieokr) NIEMCY	Ogółem
Koszty pobytu	16.5	12.1	7.0	5.6	9.0
Dojazd (daleki, uciążliwy)	4.7	5.7	6.8	5.6	6.1
Organizacja wyjazdu	.6	0.0	.9	2.5	1.1
Brak atrakcji	4.1	3.5	3.0	1.5	3.0
Brak informacji	2.9	2.8	12.5	21.2	11.3
Niski standard usług	10.0	6.4	16.8	21.2	15.1
Stan sanitarny	24.7	19.9	28.3	28.8	26.7
inne	7.6	3.5	7.0	5.6	6.4

12. W sumie ok 90% deklaruje zamiar ponownego odwiedzenia Polski.

IV. CELE, MOTYWY I ORGANIZACJA PRZYJAZDÓW DO POLSKI Z KRAJÓW EUROPY WSCHODNIEJ W 1991.

W próbie znalazło się 1271 turystów pochodzących z krajów Europy wschodniej.

Struktura próby wg miejsca zamieszkania przedstawia się następująco:

Tabela 1.

BADANI TURYSŃCI WG ZAMIESZKANIA .

Miejsce zamieszkania	ilość	% N=1271
BUŁGARIA	171	13.5
CZECHO-SŁOWACJA	534	42.0
WĘGRY	270	21.2
JUGOSŁAWIA	136	10.7
RUMUNIA	160	12.6

Tabela 2.

PODSTAWOWE CECHY SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE.

Wyróżniające się kategorie demogr.	BUŁGARIA	CZ-SŁ	WĘGRY	JUGOSŁ.	RUMUNIA	OGÓŁEM
Która wizyta:						
Pierwsza	21.6	10.7	22.6	50.0	35.6	22.0
Czwarta lub więcej	1.2	48.3	29.3	24.3	3.1	29.7
Płeć:						
kobiety	74.9	36.1	33.3	28.7	76.9	45.1
Wiek:						
do 24	5.3	23.8	33.7	26.5	3.8	21.2
45- i więcej	5.3	8.8	4.0	2.2	25.7	8.1
Wykształcenie:						
wyższe	5.3	34.1	35.2	26.5	22.5	28.2
Studenci/uczniowie		17.6	23.0	12.5	3.8	14.1

1. Zanotowano następujące zróżnicowanie **cech społeczno-demograficznych** turystów z krajów Europy wschodniej:

- Turyści z Czecho-Słowacji przyjeżdżają do Polski wielokrotnie (48%); z Jugosławii najwięcej było gości odwiedzających Polskę po raz pierwszy.
- Najwięcej młodzieży uczącej się przyjechało z Węgier;
- Stamtąd też, nieco częściej niż przeciętnie przyjeżdżają osoby wyżej wykształcone.
- Wśród gości z Bułgarii i Rumunii było najwięcej kobiet.

2. 7.5 % wszystkich badanych deklaruje **polskie pochodzenie**; najczęściej są to mieszkańcy Czecho-Słowacji (11 %).

3. Najpopularniejszym **środkiem transportu** był samochód osobowy (24 %), autokar (30%) i pociąg (28 %).

Niestety w przypadku Rumunów i Bułgarów często brakuje odpowiedzi.

Tabela 3.

ŚRODKI TRANSPORTU

Środek transportu	BULGARIA	CZ-SŁ	WĘGRY	JUGOSŁ.	RUMUNIA	OGÓŁEM
Samolot				.7	.	.1
Samochod	4.1	33.3	21.5	27.9	15.6	24.1
Ciezarowka	1.8	5.8	5.9	5.9		4.6
Pociąg	30.4	33.7	33.3		21.9	28.1
Autokar	29.8	25.1	36.7	65.4	5.6	30.1
brak danych	33.9	2.1	2.6		56.9	13.1

4. Średnio turyści z tych krajów **przebywali w Polsce 4 dni**.

Nieco dłużej w lecie (4.3 dni).

Najkrótszy pobyt charakteryzował mieszkańców Czech i Słowacji (2.9 dni), a najdłuższy - Rumunów (6 dni).

5. Badani najczęściej podawali **turystyczny lub prywatny** charakter swego pobytu (88 %), dużo rzadziej służbowy lub handlowy (9.4%), a najrzadziej wymieniali tranzyt (1.6 %).

Stosunkowo najczęściej określali swój pobyt jako służbowy lub handlowy Czechosłowacy i Węgrzy (12 %) ,najrzadziej - Bułgarzy.

6. **Forma organizacyjna pobytu w Polsce.**

Przeważały pobyty indywidualne bez jakichkolwiek pośredników : blisko 30 % ;w tym najczęściej mieszkańcy Jugosławii. Z wycieczką organizowaną przez biuro podróży było 25 % turystów. Z tej formy najczęściej korzystali mieszkańcy Bułgarii (34 %), najrzadziej - Czechosłowacy (20 %). Jeszcze częściej Bułgarzy przyjeżdżali indywidualnie na zaproszenie osób prywatnych 40 %).

Tabela 4.

ORGANIZATOR PODRÓŻY

Forma organizacyjna przyjazdu	BULGARIA	CZ-SŁ	WĘGRY	JUGOSŁ.	RUMUNIA	OGÓŁEM
Wycieczka						
przez biuro podróży	34.5	19.5	28.5	25.0	30.6	25.4
Indywidualnie, za pośrednictwem biura	18.7	6.6	5.9	3.7	3.8	7.4
Indywidualnie, na zaproszenie osób	39.8	24.0	24.8	19.1	28.1	26.3
Indywidualnie na zaproszenie instytucji	2.9	13.9	14.4	8.8	5.6	10.9
Indywidualnie, bez pośredników	2.9	35.6	25.9	43.4	30.0	29.3
brak danych	1.2	.6	.4		1.9	.7

7. Na pytanie o to **jak spędzono większość dni w Polsce**, zdecydowanie najczęściej odpowiadano "na pobycie w mieście" (68 %).

Szczególnie - Rumuni (82 %) i mieszkańcy republik Jugosławii (73%).

"Objazd wybranych regionów autokarem, koleją lub samochodem"

wymieniło blisko 9 % badanych, w tym stosunkowo najczęściej Jugosłowianie (21 %) i Węgrzy (18.5 %).

Typowy odpoczynek: pobyt nad morzem lub jeziorami wymieniano bardzo rzadko (6 %).

8. Również **najczęściej odwiedzane miejsca** są typowe raczej dla okresów poza sezonem turystycznym. Najczęściej goszczono w centrum kraju (ogółem prawie 60 % , a spośród Rumunów 92%), oraz na Śląsku (ogółem jedna trzecia, ale blisko połowa Węgrów, Czecho - Słowaków i Jugosłowian). Góry były najchętniej odwiedzane przez Węgrów (29 %).

Tabela 5.

NAJCZĘŚCIEJ ODWIEDZANE REJONY POLSKI

Odwiedzane rejon-y kraju	BUŁGARIA	CZ-SŁ	WĘGRY	JUGOSŁ.	RUMUNIA	OGÓŁEM
wybrzeże	4.7	6.2	12.2	2.9		6.1
pojezierza	14.0	2.2	7.0			4.3
centrum	76.0	40.8	58.1	75.7	92.5	59.5
góry	5.8	17.4	29.3		6.9	15.2
Slask	1.2	46.1	47.4	42.6	1.3	34.3

Bardzo rzadko odwiedzano duże miasta na pobyt z noclegiem. Ogółem wszystkie pobyty w dużych miastach przedstawiają się następująco:

Tabela 6.

NAJCZĘŚCIEJ ODWIEDZANE MIASTA

MIASTO	BUŁGARIA	CZ - SŁ	WĘGRY	JUGOSŁAW	RUMUNIA
Gdansk	10.5	3.0	7.8		
Szczecin	1.8	1.1	2.2	.7	
Wroclaw	2.9	4.9	4.8	2.2	4.4
Lodz	18.1	3.6	3.0	3.7	13.1
Poznan	4.7	2.8	4.1	2.9	1.9
Warszawa	76.6	5.6	21.1	14.0	87.5
Krakow	11.7	13.7	20.0	11.0	10.0
Katowice	1.2	26.0	31.9	24.3	1.9
Bialystok	7.0	.2		.7	5.6
Lublin	1.2		6.3		4.4

Widać bardzo duże zróżnicowanie pod względem geografii podróży po naszych miastach wśród omawianej grupy turystów.

Warszawa, np. jest często odwiedzana przez Rumunów (87 %) i Bułgarów (77%), a było tam jedynie 6 % Czechów i Słowaków oraz 14 % Jugosłowian. Natomiast dość często bywali oni w Katowicach.

9. Najczęściej **korzystano z noclegów na campingach (1/4) i w hotelach (1/5)**; w hotelach zatrzymywali się głównie Jugosłowianie. Na kampingach - Rumuni i Bułgarzy. U rodziny lub znajomych nocowało 19% badanych.

Tabela 7.

RODZAJ WYKORZYSTYWANEJ BAZY NOCLEGOWEJ

Obiekty noclegowe	BUŁGARIA	CZ-SŁ	WĘGRY	JUGOSŁ.	RUMUNIA	OGÓŁEM
Hotele	3.5	11.6	33.7	69.9	7.5	20.9
Campingi	72.5	7.7	15.9		68.8	25.0
Wynajęte pokoje	1.8	23.2	13.7	8.8	12.5	15.4
Rodzina, znajomi	20.5	19.9	21.9	19.1	8.8	18.9
brak danych	1.8	37.6	14.8	2.2	2.5	19.7

10. Jako cel przyjazdu do Polski można było wymienić po kilka; najczęściej podawano cele religijne (27 %) i odwiedziny krewnych i znajomych (24%), oraz poznanie kraju (ok. 20%). Interesy wymieniło 11% badanych, a zakupy ogółem 15 % (najczęściej Czesi i Słowacy).

Tabela 8.

GŁÓWNE CELE PRZYJAZDÓW DO POLSKI.

Cele przyjazdu	BUŁGARIA	CZ-SŁ	WĘGRY	JUGOSŁ.	RUMUNIA	OGÓŁEM
Odwiedziny krewnych, znajomych	17.0	31.3	24.4	23.5	5.6	23.8
Odwiedziny miejsca pochodzenia	7.6	3.7	7.4	6.6	2.5	5.2
Poznanie kraju, kultur	1.8	17.4	41.1	30.9	2.5	19.9
Cele religijne	8.8	29.4	31.5	52.9	.6	26.0
Wypoczynek, rozrywka	11.7	12.4	25.6	8.1	15.0	14.9
Zakupy	17.5	21.2	4.4	11.0	11.9	14.9
Załatwianie interesów	8.8	13.1	13.7	10.3	3.8	11.2
Targi, wystawy		2.4	.7	.7	0.0	1.3
Inne służbowe	1.2	1.5	7.8	2.9	1.9	3.0
Realizacja hobby	.6	1.3	7.8		3.8	2.8
Inne cele	24.6	6.7	.4	1.5	60.6	14.0

Zasadniczy cel przyjazdu ma wpływ na długość pobytu; średnio pobyt (w dniach) wynosił odpowiednio:

Odwiedziny miejsca pochodzenia	-	7.5
Wypoczynek, rozrywka	-	5.8
Poznanie kraju, jego kultury	-	5.0
Odwiedziny krewnych, znajomych	-	4.6
Załatwianie interesów	-	3.1
Zakupy	-	3.0
Cele religijne	-	2.7

11. Odpowiadając na pytanie **co się w Polsce nie podobało**, wskazywano najczęściej koszty pobytu (ogółem :51 % ; najrzadziej Bułgarzy, a najczęściej Czesi, Słowacy i Węgrzy. Na uciążliwy dojazd wskazywali Jugosłowianie (73%) i Bułgarzy (48 %). Niski standard usług (hotelowych, gastronomicznych, transportowych) krytykuje, ani stan sanitarny ani brak atrakcji nie budzi zastrzeżeń. Niedostateczną informację o możliwościach i warunkach pobytu wytyka dość znaczna liczba gości z Węgier (1/4).

Tabela 9.

CO SIĘ W POLSCE NIE PODOBAŁO

Krytykowane aspekty pobytu w Polsce	BUŁ-GARIA	CZ-SŁ	WĘGRY	JUGOSŁ.	RUMUNIA	OGÓŁEM
Koszty pobytu	36.3	62.7	50.4	39.0	41.3	51.3
Dojazd (daleki, uciążliwy)	48.0	5.8	30.7	73.5	16.3	25.3
Organizacja wyjazdu	13.5	1.5		1.5	39.4	7.6
Brak atrakcji		2.1	.7	3.7		1.4
Brak informacji		15.0	24.8	17.6		13.5
Niski standard usług		5.2	9.3	4.4		4.6
Stan sanitarny		5.8	3.7	3.7		3.6
inne	.6	3.4			1.3	1.7

12. W sumie pobyt był jednak na tyle satysfakcjonujący, że ok 93% **deklaruje zamiar ponownego odwiedzenia Polski**.
Najrzadziej - Jugosłowianie i Rumuni.

**V. CELE, MOTYWY I ORGANIZACJA PRZYJAZDÓW DO POLSKI Z KRAJÓW BYŁEGO
ZSRR W 1991.**

W próbie nich znalazło się 1039 turystów pochodzących z krajów byłego ZSRR.

Struktura próby wg miejsca zamieszkania przedstawia się następująco:

Tabela 1.

BADANI TURYSŃCI WG ZAMIESZKANIA .

Miejsce zamieszkania	ilość	% N=1028
BIAŁORUŚ	157	15.3
LITWA	152	14.8
ROSJA	262	25.5
UKRAINA	282	27.4
INNE	175	17.0

Tabela 2.

PODSTAWOWE CECHY SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE.

Wyróżniające się kategorie demogr.	BIAŁORUŚ	LITWA	ROSJA	UKRAINA	INNE	OGÓŁEM
Która wizyta:						
Pierwsza	29.3	34.2	36.6	26.6	34.3	32.0
Czwarta lub więcej	10.2	2.0	5.3	6.7	4.6	5.8
Płeć:						
kobiety	54.1	52.6	54.2	48.6	58.9	53.2
Wiek:						
do 24	12.7	11.8	16.8	7.1	19.4	13.2
45- i więcej	18.2	24.4	11.5	15.6	19.4	17.0
Wykształcenie:						
wyższe	10.2	22.4	11.1	27.3	29.7	20.2
Studenci/uczniowie	10.8	10.5	14.9	8.2	19.4	12.5

1. Zanotowano następujące zróżnicowanie **cech społeczno-demograficznych** turystów z republik byłego ZSRR:

- Jedna trzecia przyjechała do Polski po raz pierwszy;
- Niemal połowa była u nas po raz drugi;
- Turyści z Białorusi najczęściej przyjeżdżają do Polski wielokrotnie;
- Z wyjątkiem Ukrainy, kobiet przyjeżdża więcej niż mężczyzn;
- Turyści z Ukrainy i Litwy są relatywnie najwyżej wykształceni.

2.6.2% wszystkich badanych deklaruje **polskie pochodzenie**; najczęściej są to mieszkańcy Ukrainy (10 %).

3. Najpopularniejszym **środkiem transportu** był pociąg (36%) i samochód osobowy (17. %); tym ostatnim najczęściej posługiwali się mieszkańcy Ukrainy (34 %).

Niestety bardzo wielu respondentów nie odpowiedziało na pytanie o środek transportu.

Tabela 3.

ŚRODKI TRANSPORTU

Środek transportu	BIAŁORUŚ	LITWA	ROSJA	UKRAINA	INNE	OGÓŁEM
Samochod	10.8	8.6	3.8	34.4	24.0	17.4
Ciezarowka					0.6	0.1
Pociąg	45.9	54.6	24.8	26.6	41.7	35.8
Autokar	5.7	15.1		6.7	3.4	5.5
brak danych	37.6	21.7	71.4	32.3	30.3	41.1

4. Średnio turysta zza wschodniej granicy **przebywał w Polsce 6.8 dni**.

Najdłużej : na wiosnę (7.4 dni).

Najkrótszy pobyt charakteryzował mieszkańców Ukrainy (5.9 dni),
a najdłużej byli Rosjanie (7.3).

5. Badani najczęściej podawali **turystyczny lub prywatny** charakter swego pobytu (90 %), dużo rzadziej służbowy lub handlowy (7 %).
Stosunkowo najczęściej określali swój pobyt jako służbowy lub handlowy mieszkańcy Ukrainy (11 %).

6. **Forma organizacyjna pobytu w Polsce.**

Przeważały pobyty indywidualne na zaproszenie osób prywatnych (55.4 %). Z wycieczką organizowaną przez biuro podróży było 24.5% turystów. Z tej formy najczęściej korzystali mieszkańcy Litwy (35 %).

Tabela 4.

ORGANIZATOR PODRÓŻY

Forma organizacyjna przyjazdu	BIAŁORUŚ	LITWA	ROSJA	UKRAINA	INNE	OGÓŁEM
Wycieczka						
przez biuro podróży	21.7	35.5	21.4	22.3	25.7	24.5
Indywidualnie, za pośrednictwem biura	14.6	10.5	14.5	7.1	4.6	10.2
Indywidualnie, na zaproszenie osób	58.0	48.7	58.0	56.4	53.7	55.4
Indywidualnie na zaproszenie instytucji	1.3	2.0	3.4	6.7	2.3	3.6
Indywidualnie, bez pośredników	1.3	3.3	1.9	4.3	7.4	3.6
brak danych	3.2		.8	3.2	6.3	2.6

7. Na pytanie o to **jak spędzono większość dni w Polsce**, zdecydowanie najczęściej odpowiadano "na pobycie w mieście" (71 %).

"Objazd wybranych regionów autokarem, koleją lub samochodem"

wymieniło niewielu badanych, a stosunkowo najczęściej mieszkańcy Litwy (16 %). Typowy odpoczynek: pobyt nad morzem lub jeziorami wymieniano bardzo rzadko.

8. Również pytanie o **najczęściej odwiedzane miejsca** przyniosło odpowiedzi świadczące o raczej miejskim charakterze przyjazdów z byłego ZSRR. Najczęściej goszczono w centrum kraju (ogółem 79 %), oraz stosunkowo często w rejonach górskich lub pogórzach (10%). Na wybrzeżu i pojezierzach bywano sporadycznie.

Tabela 5.

NAJCZĘŚCIEJ ODWIEDZANE REJONY KRAJU

Rejony kraju	BIAŁORUŚ	LITWA	ROSJA	UKRAINA	INNE	OGÓŁEM
wybrzeże	4.5	8.6	1.1	2.5	6.9	4.1
pojezierza	5.7	5.9	3.4	3.5	.6	3.7
centrum	66.9	82.9	85.9	77.3	76.6	78.6
góry	11.5	2.6	11.5	10.6	11.4	9.9
ślask	.6		1.5	2.1		1.1

W dużych miastach, o które pytaliśmy, ruch był bardzo rozproszony : pobyty tam (połączone z noclegiem) były rzadkie; najwięcej w Warszawie (8.6% badanych).

O odwiedzaniu ogółem dużych miast informuje poniższa tabela zawierająca odsetki wszystkich, którzy byli w danym mieście, bez względu na to czy mamy informację o długości ich pobytu :

Tabela 6.

NAJCZĘŚCIEJ ODWIEDZANE MIASTA

MIASTO	BIALORUS	LITWA	ROSJA	UKRAINA	INNE
Gdańsk	3.2	13.2	2.3	1.1	4.0
Szczecin	5.1	.7	1.1	2.5	1.7
Wrocław	5.1		5.3	4.6	4.0
Łódź	10.8	2.6	13.0	8.2	5.7
Poznań	11.5	4.6	19.1	9.2	4.6
Warszawa	55.4	78.9	90.1	58.5	70.3
Kraków	17.8	4.6	13.4	18.1	13.7
Katowice	.6		.8	4.3	2.3
Białystok	12.7	3.3	5.7	5.3	2.3
Lublin	24.8	15.1	30.9	16.3	10.9

Najliczniej odwiedzana była Warszawa, był w niej niemal każdy przyjezdny z Rosji i ponad połowa z innych republik; często odwiedzano również Lublin, Kraków, Białystok. Do Gdańska stosunkowo często przyjeżdżano z Litwy. Zastanawia, że z Białorusi niewiele częściej przyjeżdżano do Białegostoku (13 %) niż do Poznania (11.5 %). Ogólnie, można stwierdzić, że podróżni z republik byłego ZSRR przybywając w naszym kraju niezbyt długo, dużo po nim podróżują.

9. Najczęściej korzystano z noclegów na campingach (60%) oraz w mieszkaniach rodziny lub znajomych (ogółem 23 %, a najczęściej Białorusini 40%).

Tabela 7.

RODZAJ WYKORZYSTYWANEJ BAZY NOCLEGOWEJ

Obiekty noclegowe	BIAŁORUŚ	LITWA	ROSJA	UKRAINA	INNE	OGÓŁEM
Hotele	7.6	13.2	8.0	12.8	3.4	9.2
Campingi	41.4	72.4	79.0	47.2	56.0	59.6
Wynajęte pokoje	8.9	5.9	3.8	5.0	7.4	5.8
Rodzina, znajomi	39.5	8.6	8.8	31.9	28.0	23.1
brak danych	2.5		.4	3.2	5.1	2.2

10. Jako cel przyjazdu do Polski można było wymienić po kilka; najczęściej podawano zakupy (29 %), wypoczynek i rozrywkę (27 %) oraz odwiedziny krewnych lub znajomych (23 %). Ten ostatni cel najczęściej podawali goście z Białorusi i Ukrainy (ok. 1/3).

Tabela 8.

GŁÓWNE CELE PRZYJAZDÓW DO POLSKI.

Cele przyjazdu	BIAŁORUŚ	LITWA	ROSJA	UKRAINA	INNE	OGÓŁEM
Odwiedziny krewnych, znajomych	31.2	13.8	10.7	33.7	28.0	23.5
Odwiedziny miejsca pochodzenia	1.3	2.0		1.8		1.0
Poznanie kraju, kultur	14.6	7.2	8.0	8.5	8.0	9.0
Cele religijne	3.2	.7	3.1	2.8	.6	2.2
Wypoczynek, rozrywka	15.9	20.6	27.0	10.6	21.2	27.4
Zakupy	26.1	31.6	31.7	33.3	20.0	29.3
Załatwianie interesów	5.7	2.0	4.6	6.7	2.3	4.6
Targi, wystawy		2.0	.4	.4		.5
Inne służbowe	.6		1.1	3.5	1.1	1.6
Realizacja hobby	3.8	.7	1.1	.7	4.0	1.8
Inne cele	6.4	8.6	6.9	5.3	18.3	8.6

Czas pobytu zależnie od celu przyjazdu wynosił odpowiednio (w dniach):

Cele religijne	-	9.4
Wypoczynek, rozrywka	-	8.1
Odwiedziny krewnych, znajomych	-	5.9
Poznanie kraju , jego kultury	-	7.5
Zakupy	-	5.8
Odwiedziny miejsca pochodzenia	-	4.4
Załatwianie interesów	-	4.4

11. Odpowiadając na pytanie **co się w Polsce nie podobało**, wskazywano najczęściej koszty pobytu (ogółem 53 %, nieco rzadziej turyści z Litwy. Organizacja podróży była zła zdaniem 22 % przyjezdnych ze wschodu, a najbardziej z Litwy (30 %).
Niski standard usług , brak atrakcji turystycznych, stan sanitarny, czy niedostateczna informacja o warunkach wyjazdu nie budzi zastrzeżeń.

Tabela 9.

CO SIĘ W POLSCE NIE PODOBAŁO

Krytykowane aspekty pobytu w Polsce	BIA-ŁORUŚ	LITWA	ROSJA	UKRAINA	INNE	OGÓŁEM
Koszty pobytu	60.5	47.4	61.5	48.2	45.1	52.8
Dojazd (daleki, uciążliwy)	6.4	13.2	16.4	10.3	3.4	10.5
Organizacja wyjazdu	24.2	29.6	16.0	19.9	23.4	21.6
Brak atrakcji	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Brak informacji	.6		.4	1.4		.6
Niski standard usług	.6			.4	.6	.3
Stan sanitarny	.6			.7		.3
inne	1.3	5.9	3.1	4.3	9.7	4.7

12. W sumie, ok 90% deklaruje zamiar ponownego odwiedzenia Polski.

PODSUMOWANIE DANYCH Z 1991.

1. Turyści z Berlina i dawnej NRD oraz z Czecho-Słowacji i Białorusi, czyli nasi sąsiedzi przyjeżdżają do Polski wielokrotnie
Z terenu dawnej RFN i krajów Europy wschodniej (głównie z Węgier) przyjechało do Polski dużo młodzieży uczącej się;

Wśród gości z Bułgarii i Rumunii było najwięcej kobiet.

2. 13 % wszystkich badanych deklaruje polskie pochodzenie; najczęściej są to mieszkańcy Niemiec (27%), zwłaszcza Berlińczycy (3/4).
Po 1/5 turystów z Niemiec zachodnich, Wlk. Brytanii i Ameryki oraz Francji również podaje polskie pochodzenie.

3. Najpopularniejszym środkiem transportu z krajów zachodnich był samolot (58 %) i samochód osobowy (21 %),
Autokarami przyjeżdżano stosunkowo najczęściej z krajów Beneluxu, a promem ze Skandynawii.
Najpopularniejszym środkiem transportu Niemców był samochód osobowy (37.5%) i autokar (blisko 25%) oraz pociąg (blisko 22.8%),
dużo rzadziej samolot (6.2%).
Z Europy wschodniej przyjeżdżano:
samochodami osobowymi (24 %), autokarami (30%) i pociągami (28 %).
Najpopularniejszym środkiem transportu z ZSRR był pociąg (36%)
i samochód osobowy (17. %); tym ostatnim najczęściej posługiwali się mieszkańcy Ukrainy (34 %).

4. Średnio turysta zagraniczny przebywał w Polsce 6.3 dni.
Tyko nieco dłużej w lecie (6.8 dni).
Najdłuższy pobyt charakteryzował mieszkańców krajów zachodnich (8.5 dni), w tym z Anglii i Ameryki Płn - 12.6 dni; najkrócej byli z tej grupy Austriacy (5.8).
Najkrócej byli u nas turyści z krajów Europy wschodniej i środkowej (4 dni), mieszkańcy byłej NRD - 3.9 , Czecho-Słowacji - 2.9 dni.

5. Badani najczęściej podawali turystyczny lub prywatny charakter swego pobytu , rzadziej (ale dość często) służbowy lub handlowy (15.5 %),
Stosunkowo najczęściej określali swój pobyt jako służbowy lub handlowy goście anglosascy - blisko 50 %.
Z naszej części Europy - Czechosłowacy i Węgrzy (12 %) i Ukrainy (11 %)

6. Forma organizacyjna pobytu w Polsce.
Przeważały pobyty indywidualne bez jakichkolwiek pośredników: 29%.
Z wycieczką organizowaną przez biuro podróży było 25% turystów, w tym najczęściej (38%) z Niemiec zachodnich , Litwy i Bułgarii (po ok 35%).
Indywidualnie na zaproszenie osób prywatnych przyjechało 26%.
Z tej ostatniej formy najczęściej korzystali mieszkańcy byłego ZSRR (55.%) i Bułgarii (40 %).
Indywidualnie bez jakichkolwiek pośredników przyjeżdżali mieszkańcy Niemiec (ponad połowa).

7. Na pytanie o to jak spędzono większość dni w Polsce, zdecydowanie najczęściej odpowiadano "na pobycie w mieście" (64 %). Szczególnie często - Rumuni (83%), Anglosasi (76%), mieszkańcy Berlina (73%) i mieszkańcy republik Jugosławii (73%).

"Objazd wybranych regionów autokarem, koleją lub samochodem" wymieniło 23 % badanych, w tym stosunkowo najczęściej mieszkańcy Skandynawii (43 %).

Typowy odpoczynek: pobyt nad morzem lub jeziorami wymieniano bardzo rzadko.

Trzecia, sierpniowa faza badań nie zmieniła tych proporcji.

8. Najczęściej odwiedzane miejsca są typowe raczej dla okresów poza sezonem turystycznym.

Zazwyczaj goszczono w centrum kraju (ogółem 60 %), oraz na Śląsku (19%). Była tam niemal jedna czwarta Niemców i ponad jedna trzecia mieszkańców byłych krajów komunistycznych, (w tym blisko połowa Węgrów, Czecho - Słowaków i Jugosłowian).

Na wybrzeżu, pojezierzach i w górach było po ok. 10% gości; najczęściej wybrzeże odwiedzili turyści z zachodu, zwłaszcza ze Skandynawii (ponad połowa) i krajów Beneluksu, a pojezierza - Niemcy.

Góry były najchętniej odwiedzane przez Węgrów (29 %).

9. Najczęściej korzystano z noclegów na campingach (28%) i w hotelach (27%); w tych ostatnich nocowała połowa turystów z krajów zachodnich.

Campingi preferowali turyści z republik byłego ZSRR.

Rzadziej nocowano w mieszkaniach rodziny lub znajomych (23%), najczęściej przybysze spoza zachodniej i wschodniej granicy, zwłaszcza Berlińczycy i Białorusini.

10. Jako cel przyjazdu do Polski można było wymienić po kilka; najczęściej podawano odwiedziny krewnych, znajomych (24 %), wypoczynek i rozrywkę (19.5 %) oraz poznanie kraju (17.5 %). Ten ostatni cel szczególnie często (40%) podawali Skandynawowie. Interesy wymieniło 14 % badanych, a zakupy ogółem 14.5%, ale wśród wschodnich Niemców dużo więcej (40%). Przybysze z byłego ZSRR także często (23 %) wskazywali zakupy. Ponadto najczęściej wymieniali oni wypoczynek i rozrywkę jako cel przyjazdu (29 %).

30 % procent przyjezdnych z krajów zachodnich podawało jako cel załatwianie interesów, 6 % - inne cele służbowe, a 3% udział w targach lub konferencjach.

Interesy wymieniali najczęściej (41 %) przyjezdni z Wlk. Brytanii i Ameryki oraz Francji (co trzeci).

11. Odpowiadając na pytanie co się w Polsce nie podobało, wskazywano najczęściej koszty pobytu (ogółem : 1/3, a najczęściej turyści z byłych krajów komunistycznych, wliczając w to ZSRR (ponad połowa)).

Niedostateczną informację o możliwościach i warunkach pobytu w Polsce oraz warunki sanitarne krytykują goście z zachodu, zwłaszcza Anglosasi i Francuzi,

a niedostrzegają tych braków - turyści z byłych republik ZSRR.

Podobnie niski standard usług (hotelowych, gastronomicznych, transportowych) – gościom z zachodu dolegało dużo częściej niż tym z wschodniej granicy.

Na uciążliwy dojazd wskazywali Jugosłowianie (73%) i Bułgarzy (48 %). Organizacja podróży była zła zdaniem 22 % przyjezdnych ze wschodu, a najbardziej z Litwy (30 %).

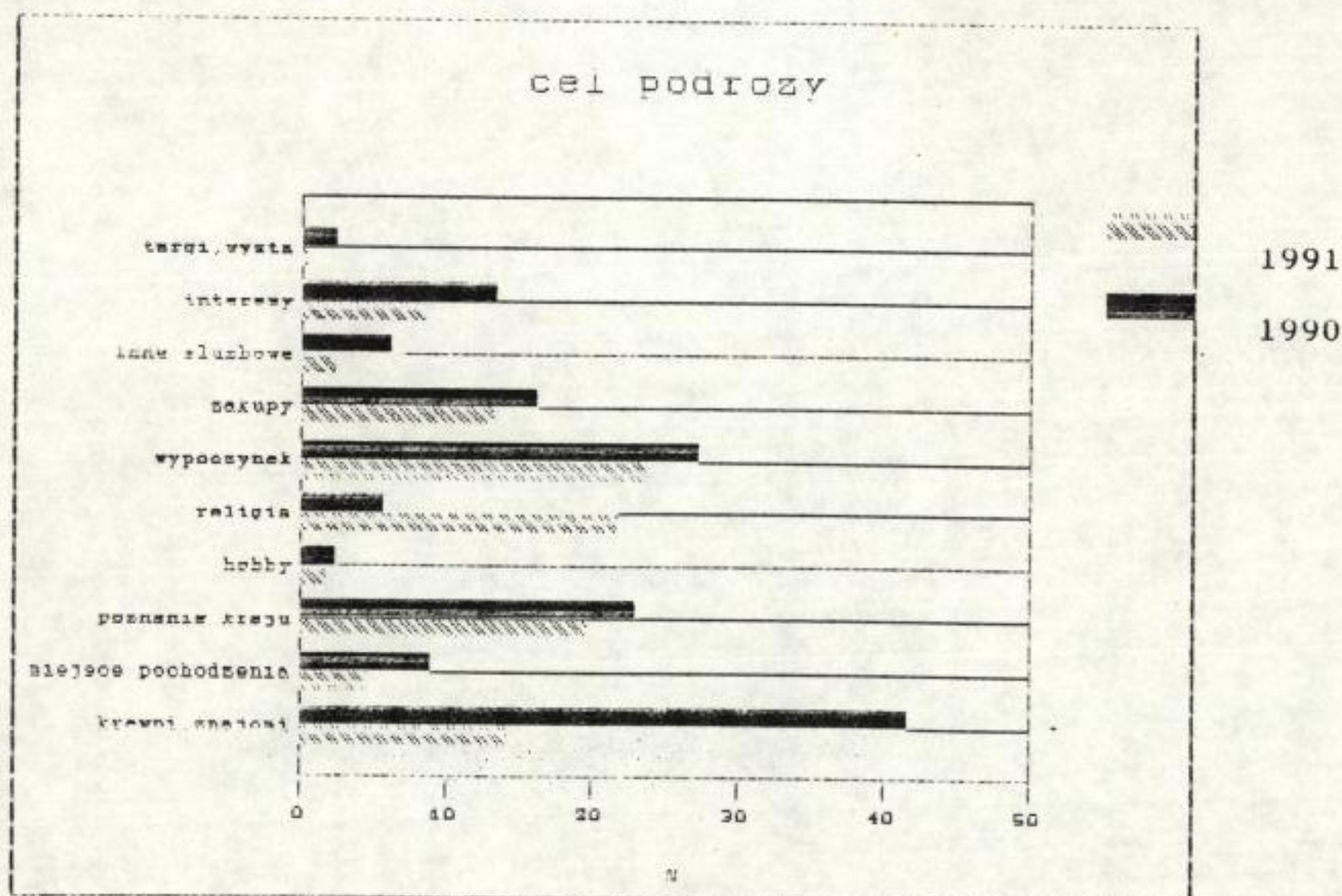
12. W sumie ok. 90 % deklaruje zamiar ponownego odwiedzenia Polski.

PORÓWNANIE 1990 I 1991

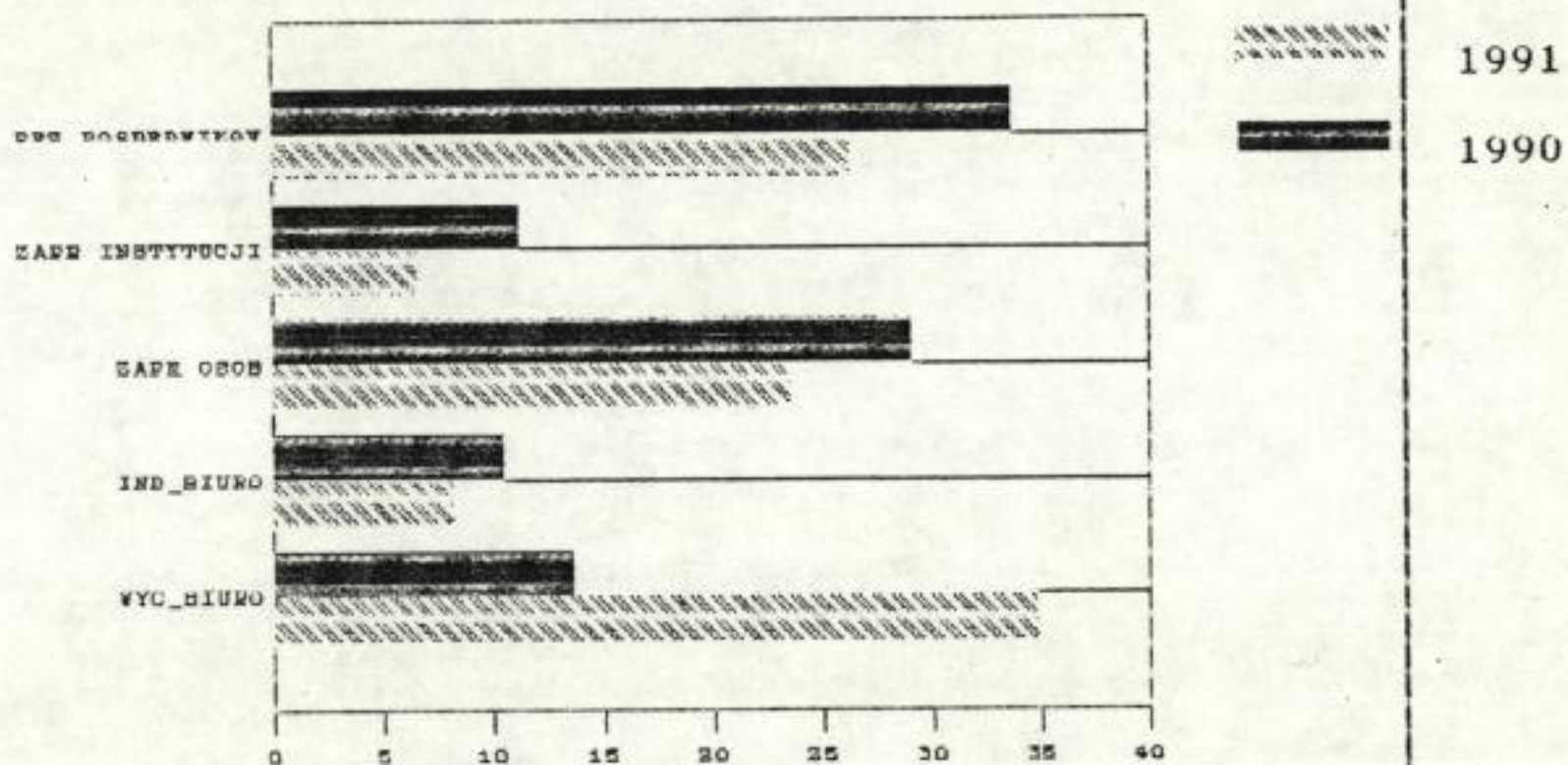
Na zakończenie zilustrujemy na kilku wykresach porównanie wyników z badania sierpniowego w 1990 i letniego w 1991.

Niektóre różnice wydają się dość znaczne – np. wg badania z roku 1990 średni pobyt trwał 11 dni, podczas gdy w lecie 1991 – niespełna 7.

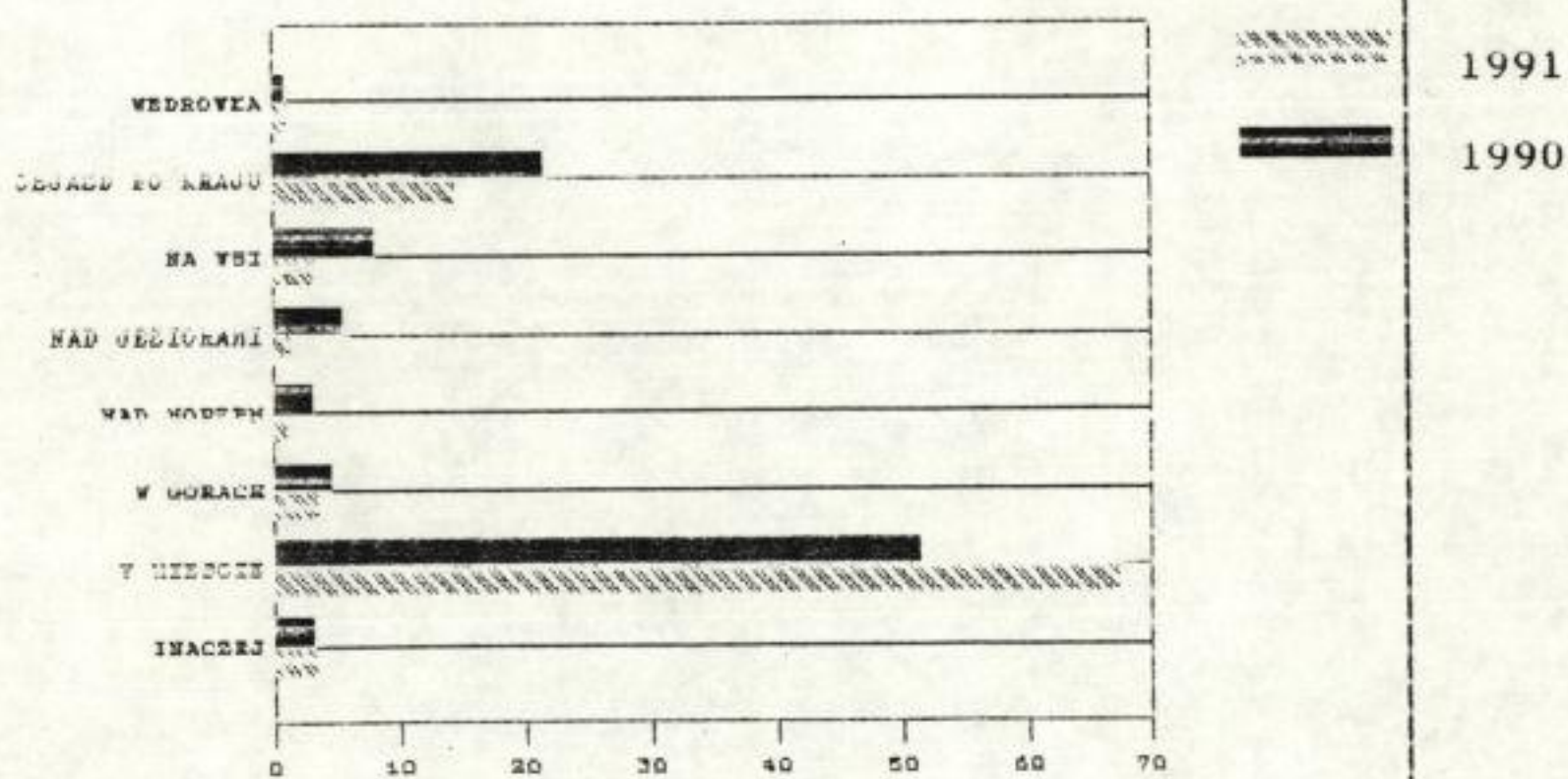
Trzeba w tym miejscu wyjaśnić, że przytoczone wyniki globalne (dotyczące całej próby) są na razie przybliżone. Dopiero po uwzględnieniu informacji o rzeczywistej strukturze (wg miesięcy i krajów pochodzenia) zagranicznego ruchu turystycznego i wykonaniu odpowiednich obliczeń korygujących, będzie można uzyskać dane dokładniej charakteryzujące całą badaną populację.

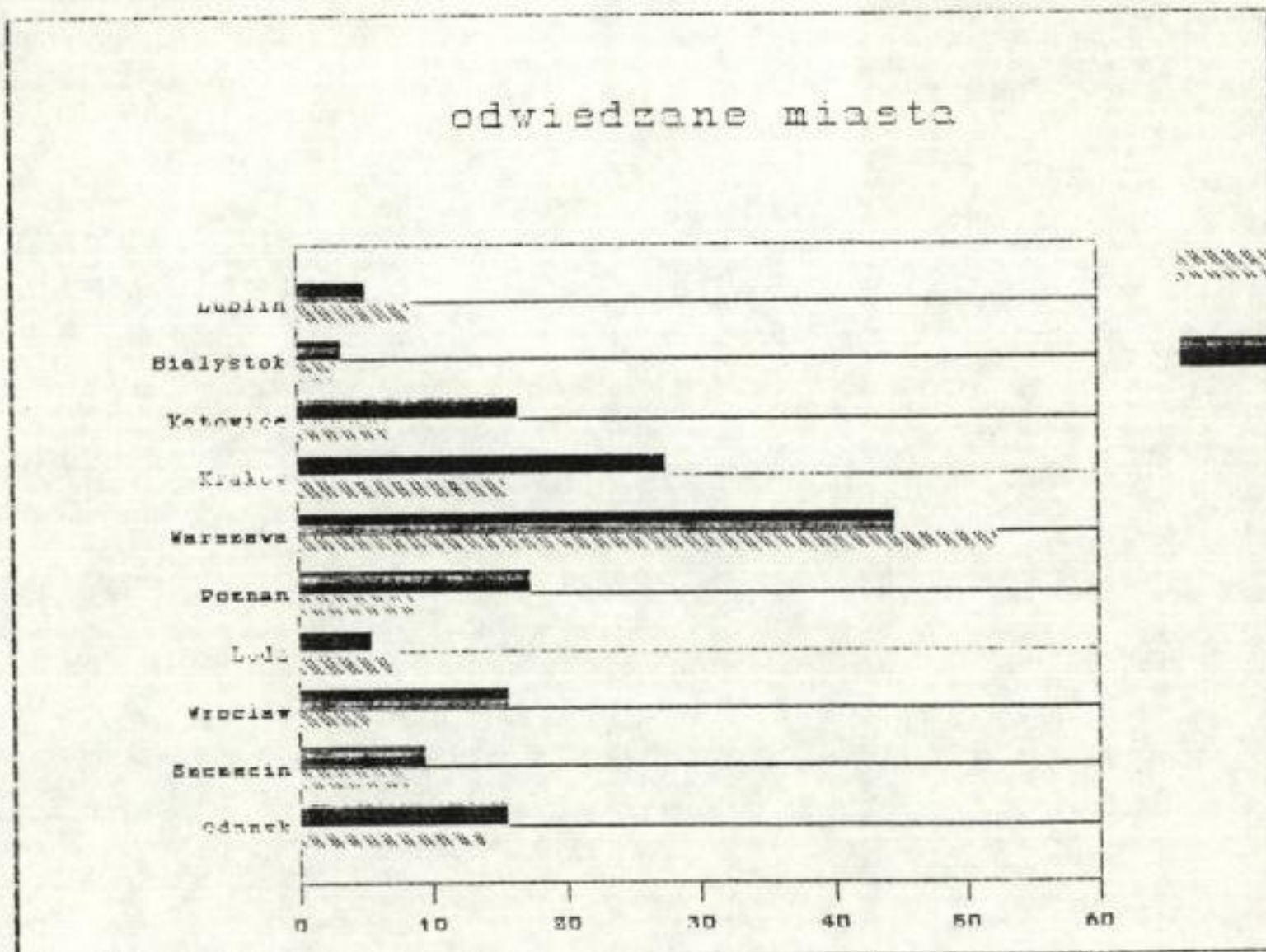
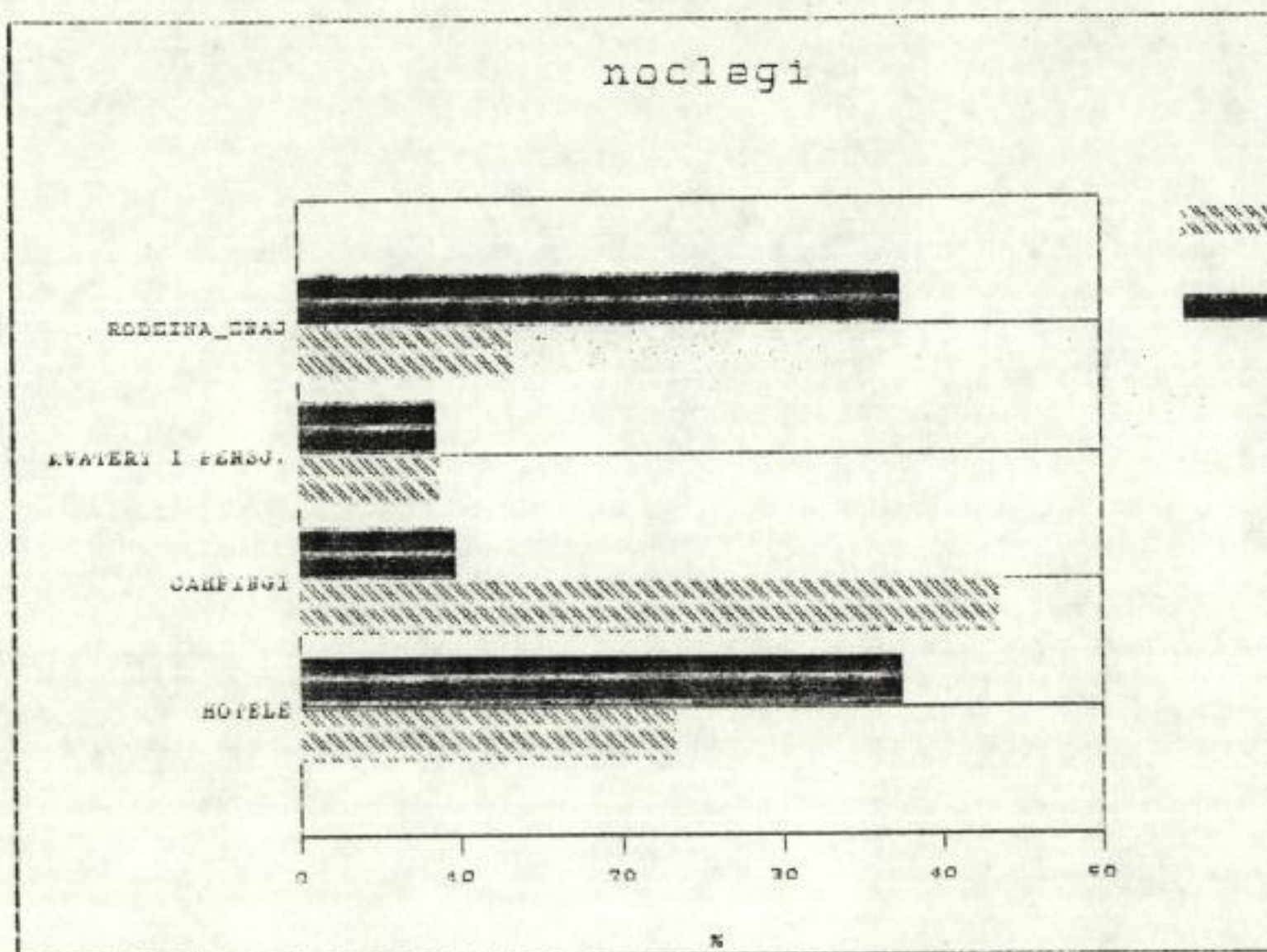

organizator podrozy

charakter pobytu

A-1235 ~~12~~ 22
komunikat

I N S T Y T U T T U R Y S T Y K I

CELE, MOTYWY I ORGANIZACJA PRZYJAZDÓW TURYSTÓW
ZAGRANICZNYCH DO POLSKI W 1991

/Komunikat z badań/

(KBT-1.1)

Opracował:

Witold Bartoszewicz

Warszawa, grudzień 1991

Witold Bartoszewicz
INSTYTUT TURYSTYKI, WARSZAWA

CELE, MOTYWY I ORGANIZACJA PRZYJAZDÓW DO POLSKI Z NIEMIEC W 1991.
(komunikat z badań)

W lutym i czerwcu, sierpniu i (uzupełniająco) w listopadzie 1991 przeprowadzono sondaż wśród turystów zagranicznych. Miejscem badań były wybrane przejścia graniczne.

Ogółem 4278 turystów wyjeżdżając z Polski wypełniło dostarczoną im na przejściu granicznym ankietę, której pytania dotyczyły m.in. celu pobytu, jego organizacji, bazy noclegowej z której korzystali, miejsc, które odwiedzili, oraz tego, co się im w Polsce nie podobało. Wśród nich znalazło się 1039 turystów pochodzących z Niemiec.

Struktura próby wg miejsca zamieszkania przedstawia się następująco:

Tabela 1.

BADANI TURYSŃCI NIEMIECCY WG ZAMIESZKANIA .

Miejsce zamieszkania	ilość	% N=1039
BERLIN	170	16.4
dawna NRD	141	13.6
dawna RFN	530	51.0
NIEMCY (bez bliższego określenia)	198	19.1

Tabela 2.

PODSTAWOWE CECHY SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE.

Wyróżniające się kategorie demogr.	BERLIN	Dawna NRD	Dawna RFN	(Nieokr) NIEMCY	Ogółem
Która wizyta: Pierwsza	5.9	7.8	30.0	33.8	23.8
Czwarta lub więcej	80.0	60.3	32.6	30.3	43.7
Płeć: kobiety	36.5	22.7	28.3	24.7	28.2
Wiek: do 24	11.8	10.6	17.9	6.1	13.7
55- i więcej	5.9	2.8	14.5	19.2	12.4
Wykształcenie: wyższe	31.8	23.4	28.5	42.9	31.1
Studenci/uczniowie	6.5	8.5	11.1	4.0	8.7

1. Zanotowano następujące zroznicowanie cech społeczno-demograficznych turystów z Niemiec:
 - Turyści z Berlina i dawnej NRD przyjeżdżają do Polski wielokrotnie;
 - Z terenu dawnej RFN przyjeżdża do Polski dość dużo młodzieży uczącej się;
 - Stamtąd też, oraz z Niemiec (bez bliższego określenia), nieco częściej niż przeciętnie przyjeżdżają osoby starsze w wieku ponad 55 lat.
2. 26.6% wszystkich badanych deklaruje polskie pochodzenie; najczęściej są to mieszkańcy Berlina (3/4) i Niemiec zachodnich (1/5).
3. Najpopularniejszym środkiem transportu był samochód osobowy (37.5%), autokar (blisko 25%) i pociąg (blisko 22.8%), dużo rzadziej samolot (6.2%).

Tabela 3.

ŚRODKI TRANSPORTU

Środek transportu	BERLIN	Dawna NRD	Dawna RFN	(Nieokr) NIEMCY	Ogółem
Samolot	1.2	2.8	4.5	17.2	6.2
Samochod	32.9	54.6	33.4	40.4	37.5
Ciezarowka	2.9	6.4	5.7	4.5	5.1
Pociąg	58.8	23.4	17.0	7.1	22.8
Autokar	.6	0.0	37.4	29.3	24.7
brak danych	3.5	12.8	2.1	1.5	3.7

4. Średnio turysta niemiecki przebywał w Polsce 6.5 dni.
 Najdłużej : w lecie (7.3 dni).
 Najkrótszy pobyt charakteryzował mieszkańców byłej NRD (3.86 dni).
5. Badani najczęściej podawali turystyczny lub prywatny charakter swego pobytu (78.7%), dużo rzadziej służbowy lub handlowy (14.3%), a najrzadziej wymieniali tranzyt (5.9%).
 Stosunkowo najczęściej określali swój pobyt jako służbowy lub handlowy mieszkańcy Niemiec - bez określenia części kraju (22.7 %) , najrzadziej - byłej NRD (9.9%).
6. Forma organizacyjna pobytu w Polsce.
 Przeważały pobyty indywidualne bez jakichkolwiek pośredników : 54.6%. Z wycieczką organizowaną przez biuro podróży było 26.2% turystów. Z tej formy najczęściej korzystali mieszkańcy byłej RFN (38%) i Niemiec - bez określenia (30%).

Tabela 4.

ORGANIZATOR PODRÓŻY

Forma organizacyjna przyjazdu	BERLIN	Dawna NRD	Dawna RFN	(Nieokr) NIEMCY	Ogółem
Wycieczka przez biuro podróży	1.8	3.5	30.8	38.3	26.2
Indywidualnie, za pośrednictwem biura	1.2	.7	2.0	1.3	1.3
Indywidualnie, na zaproszenie osób	7.6	7.8	7.1	8.1	7.8
Indywidualnie na zaproszenie instytucji	7.1	7.1	10.6	6.4	7.4
Indywidualnie, bez pośredników	80.0	77.3	44.9	44.0	54.6
brak danych	2.4	3.5	4.5	1.9	2.7

7. Na pytanie o to jak spędzono większość dni w Polsce, zdecydowanie najczęściej odpowiadano "na pobycie w mieście" (56.4%). Szczególnie - Berlińczycy (73%) i mieszkańcy wschodnich landów (65%). "Objazd wybranych regionów autokarem, koleją lub samochodem" wymieniło 18.7% badanych, w tym stosunkowo najczęściej mieszkańcy byłej RFN (23%) i Niemiec - bez określenia (27%). Typowy odpoczynek: pobyt nad morzem lub jeziorami wymieniano bardzo rzadko. Trzecia, sierpniowa faza badań nie zmieniła tych proporcji.

8. Również najczęściej odwiedzane miejsca są typowe raczej dla okresów poza sezonem turystycznym. Najczęściej goszczono w centrum kraju (ogółem 42.5%, ale wśród mieszkańców wschodnich landów tylko 20%), oraz na Śląsku (niemal jedna czwarta). Na wybrzeżu i pojezierzach było po 1/5 gości z Niemiec; najczęściej pochodzący z zachodu lub nie określający miejsca zamieszkania.

Jesli chodzi o odwiedzanie poszczególnych dużych miast, o które pytaliśmy, ruch był bardzo rozproszony: w Warszawie było ponad 13% badanych, a w kilku innych (Kraków, Szczecin, Gdańsk, Poznań) od 6% do 10%.

9. Najczęściej korzystano z noclegów w mieszkaniach rodziny lub znajomych (30%) i hotelach (33%). Campingi, kwatery prywatne i pensjonaty były wyraźnie mniej popularne.

Tabela 5.

RODZAJ WYKORZYSTYWANEJ BAZY NOCLEGOWEJ

Obiekty noclegowe	BERLIN	Dawna NRD	Dawna RFN	(Nieokr) NIEMCY	Ogółem
Hotele	12.9	13.5	35.7	59.1	33.4
Campingi	1.2	7.8	24.7	1.5	14.1
Wynajete pokoje	4.1	8.5	7.5	5.1	6.6
Rodzina, znajomi	67.6	17.7	25.3	17.2	29.6
brak danych	14.1	52.5	6.8	17.2	16.2

10. Jako cel przyjazdu do Polski można było wymienić po kilka; najczęściej podawano odwiedziny krewnych, znajomych (30%), wypoczynek i poznanie kraju (po ok. 20%). Interesy wymieniło niespełna 13% badanych, a zakupy ogółem 7.6%, ale wśród przybyszów ze wschodnich landów dużo więcej (prawie 40%).

Tabela 6.

GŁÓWNE CELE PRZYJAZDÓW DO POLSKI.

Cele przyjazdu	BERLIN	Dawna NRD	Dawna RFN	(Nieokr) NIEMCY	Ogółem
Odwiedziny krewnych, znajomych	67.1	22.0	24.3	18.7	29.9
Odwiedziny miejsca pochodzenia	6.5	5.0	11.3	9.6	9.3
Poznanie kraju, kultury	3.5	8.5	24.3	29.3	19.7
Cele religijne	4.1	.7	16.2	1.0	9.2
Wypoczynek, rozrywka	15.9	20.6	27.0	10.6	21.2
Zakupy	6.5	39.0	1.3	3.0	7.6
Załatwianie interesów	9.4	7.8	12.6	19.7	12.8
Targi, wystawy	1.2	2.1	1.1	2.5	1.5
Inne służbowe	2.4	2.1	3.8	5.6	3.7
Realizacja hobby	2.4	2.8	2.1	2.0	2.2
Inne cele	11.8	12.8	2.3	7.6	6.3

Badając wewnętrzne korelacje między poszczególnymi celami podróży, oraz korelacje z innymi cechami pobytu, można wyróżnić cztery podstawowe grupy turystów o następujących typowych cechach:

A. Ci, którzy przyjechali w celu odwiedzenia krewnych i znajomych.

W tym celu przyjeżdżano na ogół z Berlina (2/3 wszystkich berlińczyków).

Są oni na ogół polskiego pochodzenia, przyjechali indywidualnie na zaproszenie osób albo bez jakichkolwiek pośredników;

spędzili czas na odpoczynku, najczęściej na wsi;

oczywiście korzystali na ogół z noclegów u rodziny lub znajomych;

była to najczęściej ich kolejna wizyta: czwarta lub więcej.

Przyjechali pociągiem lub samochodem, najwięcej było ich wiosną.

Średni czas pobytu: 7.6 dni.

B. Ci, którzy przyjechali wypocząć, poznać kraj, odwiedzić miejsca kultu religijnego.

Była to na ogół ich pierwsza lub druga wizyta w Polsce.

Na wypoczynek przyjechało ok. 20% turystów, mniej więcej podobny odsetek z całego kraju.

"Poznanie kraju" i "cele religijne" stosunkowo często wymieniali mieszkańcy zachodnich landów oraz ci, którzy nie podali miejsca zamieszkania.

Ta grupa turystów przyjeżdżała z reguły w lecie, nocowała w campingach lub pensjonatach i kwaterach prywatnych albo w hotelach (jeśli ich celem było zwiedzanie Polski połączone z autokarowym objazdem po kraju kraju).

W tym ostatnim przypadku mamy do czynienia w przyjeździe grupowym zorganizowanym przez biuro podróży, dla klientów raczej starszych, w wieku od 45 do 64 lat.

Średni czas pobytu 9.4 (wypoczynek) lub 7.9 (poznanie kraju).

Odrębna podgrupa stanowią ci turyści, którzy przyjechali z motywów religijnych. Byli to na ogół młodzi (do 24 lat) uczestnicy wycieczek organizowanych w lecie przez biura podróży z zachodnich Niemiec.

Korzystali oni z transportu autokarowego, a nocowali w campingach i polach namiotowych.

Średni czas pobytu: 4.6 dni.

Kolejną wartą wyróżnienia podgrupe stanowią turyści, którzy przyjechali odwiedzić miejsca, z których pochodzą. Przyjechali po raz pierwszy, albo po raz drugi.

Byli na ogół starsi (ponad 64 lat), dość często deklarowali polskie pochodzenie.

Stosunkowo często odwiedzali tereny wiejskie i nocowali w pensjonatach lub kwaterach prywatnych.

Średni czas pobytu: 7.3 dni.

C. Ci, którzy przyjechali w interesach;

Pochodzą z zachodnich landów albo nieokreślili miejsca pochodzenia; zaprosiła ich na ogół polska instytucja lub przedsiębiorstwo, odwiedzali z reguły miasta, a nocowali w hotelach.

Najczęściej była to czwarta lub kolejna wizyta.

Najpopularniejszym środkiem transportu dla tej grupy przyjezdnych był samolot.

Średni czas pobytu: 4.8 dni.

D. Ci, którzy przyjechali na zakupy;

Pochodzą z byłej NRD, przyjechali indywidualnie, samochodem; o tym gdzie nocowali, z reguły brak informacji;

byli to najczęściej ludzie młodzi (25-34 lat), często odwiedzający nasz kraj.

Stosunkowo najwięcej zanotowano takich wizyt w pierwszych miesiącach roku 1991.

Średni czas pobytu: 2.8 dni.

11. Odpowiadając na pytanie co się w Polsce nie podobało, wskazywano najczęściej stan sanitarny (ogółem :27%, rzadziej turyści z byłej NRD. Niski standard usług (hotelowych, gastronomicznych, transportowych) krytykuje 15% turystów z Niemiec, a zwłaszcza z landów zachodnich. Niedostateczna informacja o możliwościach i warunkach pobytu wytyka również dość znaczna liczba gości.

Tabela 7.

CO SIE W POLSCE NIE PODOBALO

Krytykowane aspekty pobytu w Polsce	BERLIN	Dawna NRD	Dawna RFN	(Nieokr) NIEMCY	Ogółem
Koszty pobytu	16.5	12.1	7.0	5.6	9.0
Dojazd (daleki, uciążliwy)	4.7	5.7	6.8	5.6	6.1
Organizacja wyjazdu	.6	0.0	.9	2.5	1.1
Brak atrakcji	4.1	3.5	3.0	1.5	3.0
Brak informacji	2.9	2.8	12.5	21.2	11.3
Niski standard usług	10.0	6.4	16.8	21.2	15.1
Stan sanitarny	24.7	19.9	28.3	28.8	26.7
inne	7.6	3.5	7.0	5.6	6.4

12. W sumie pobyt był jednak na tyle satysfakcjonujący, że ok 90% deklaruje zamiar ponownego odwiedzenia Polski.

BIBLIOTEKA IT
Archiwum Pisma
Naukowo-Badawczych

Opracował: Witold Bartoszewicz,
Instytut Turystyki

Warszawa, 13.01.1992